

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра географії та туризму

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ЕКСКУРСІЯ В М. БЕРЕГОВЕ З ВИКОРИСТАННЯМ QR-КОДІВ:
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ТУРИЗМ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ МІСЦЕВОЇ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

БОКШО НАНДОР ДЮЛОВИЧ

Студент IV-го курсу

Освітня програма: Туризм

Спеціальність: 242 Туризм

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 8 / 2024

Науковий керівник: **БЕРГХАУЕР ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ**

*(кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії та туризму)*

Завідувач кафедри географії та туризму:

МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ

*(кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії та туризму)*

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2025 року

Протокол № _____ / 2025

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

Кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота
**ЕКСКУРСІЯ В М. БЕРЕГОВЕ З ВИКОРИСТАННЯМ QR-КОДІВ:
ТЕХНОЛОГІЇ ТА ТУРИЗМ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ МІСЦЕВОЇ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студент IV-го курсу

БОКШО НАНДОР ДЮЛОВИЧ

освітня програма: Туризм

спеціальність: 242 Туризм

Науковий керівник: **БЕРГХАУЕР ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ**

(кандидат географічних наук,

доцент кафедри географії та туризму)

Рецензент: **ТОВТ АТІЛЛА АТІЛЛОВИЧ**

(ст. викладач кафедри географії та туризму)

Берегове
2025

ЗМІСТ

Вступ.....	8
I. Загальний опис міста Берегово	10
1.1 Розташування	10
1.1.1 Топографія	10
1.1.2 Фауна і флора	10
1.2 Клімат.....	11
1.3 Населення.....	12
1.4 Історія.....	13
1.4.1 Період окупації.....	13
1.4.2 Виникнення та розвиток поселення	14
1.4.3 Період Визвольної війни Ракоці	15
1.4.4 Події XX століття.....	16
1.4.5 Незалежна Україна.....	17
1.5 Основні туристичні визначні пам'ятки	18
1.5.1 Будівля римо-католицької церкви	18
1.5.2 Палац Бетлена	19
1.5.3 Колишня будівля Панського казино	20
1.5.4 Статуя Ференца Ракоці II на коні	21
1.5.5 Берегівська реформатська церква.....	22
1.5.6 Колишній гостинний дім «Лев»	24
1.5.7 Площа Героїв.....	24
1.5.8 Колишня повітова ратуша.....	25
1.5.9 Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II	26
1.5.10 Колишня будівля Великої синагоги	27
1.6 Економіка.....	28
1.7 Культура.....	30
1.8 Релігійні конфесії.....	31
1.8.1 Римо-католицька громада	31
1.8.2 Реформатська громада.....	32
1.8.3 Єврейські громади	32
1.8.4 Греко-католицька громада	33

II. Роль сучасних технологій у туризмі.....	34
2.1 Вплив діджиталізації на туризм	34
2.1.1 Діджиталізація в туризмі під час пандемії	35
2.1.2. Майбутні перспективи туризму.....	36
2.2 Роль цифрових інструментів у туризмі.....	36
2.2.1 Застосування доповненої реальності в туризмі	37
2.2.2 Роль соціальних мереж.....	38
2.3 Штучний інтелект і туризм	39
2.3.1 Поняття штучного інтелекту	39
2.3.2 Додатки на основі штучного інтелекту в туризмі.....	40
2.3.3 Майбутнє штучного інтелекту в туризмі.....	40
2.4 Використання QR-кодів у туризмі	41
III. Результати дослідження.....	43
3.1 Мета та методологія дослідження	43
3. 2 Представлення респондентів	44
3.3 Аналіз результатів.....	45
3.3.1 Ситуація та виклики місцевого туризму.....	45
3.3.2 Використання цифрових інструментів у туризмі	46
3.3.3 Багатомовність та доступність	49
3.3.4 Роль системи QR-кодів в екскурсіях.....	50
3.3.5 Вплив на економіку та туризм	51
3.3.6 Пропозиції щодо пам'яток та контенту.....	53
3.3.7 Пропозиції щодо просування та розвитку	55
IV. Екскурсія з QR-кодом у м. Берегово.....	58
4.1 Маршрут екскурсії	58
4.2 Короткий опис сайтів.....	59
Висновки.....	64
Підсумки	65
Використовувана література.....	66
Додатки	69
Перелік рисунків.....	70
Резюме	71

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Földrajz és Turizmus Tanszék

**QR-KÓD ALAPÚ VÁROSNÉZÉS BEREGSZÁSZBAN: TECHNOLOGIA
ÉS TURIZMUS A HELYI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
NÉPSZERŰSÍTÉSÉBEN**

Szakdolgozat

Készítette: BAKSA NÁNDOR

IV. évfolyamos turizmus

szakos hallgató

Témavezető: BERGHAUER SÁNDOR

*(a földrajztudományok kandidátusa,
a Földrajz és Turizmus Tanszék docense)*

Recenzens: Tóth Attila

(a Földrajz és Turizmus Tanszék adjunktusa)

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	8
I. Beregszász általános jellemzése.....	10
1.1 Elhelyezkedés.....	10
1.1.1 Domborzat.....	10
1.1.2 Állat- és növényvilág	10
1.2 Éghajlat	11
1.3 Népesség	12
1.4 Történelem	13
1.4.1 A honfoglalás időszaka	13
1.4.2 A település keletkezése és fejlődése	14
1.4.3 A Rákóczi szabadságharc idején.....	15
1.4.4 A XX. század eseményei	16
1.4.5 Független Ukrajna.....	17
1.5 Fontosabb nevezetességek	18
1.5.1 A római katolikus templom épülete	18
1.5.2 Bethlen-Rákóczi kastély	19
1.5.3 Az egykori Úri kaszinó épülete.....	20
1.5.4 II. Rákóczi Ferenc lovasszobra	21
1.5.5 Beregszászi Református Templom	22
1.5.6 Az egykori Oroszlán vendégfogadó.....	24
1.5.7 Hősök tere	24
1.5.8 Az egykori vármegyeháza.....	25
1.5.9 II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.....	26
1.5.10 Az egykori nagyzsina góga épülete	27
1.6 Gazdaság	28
1.7 Kultúra	30
1.8 Egyházi felekezetek	31
1.8.1 Római Katolikus egyház	31
1.8.2 Református egyház.....	32
1.8.3 Zsidó közösségek	32
1.8.4 Görögkatolikus egyház	33

II. A modern technológia szerepe a turizmusban	34
2.1 A digitalizáció hatása a turizmusra	34
2.1.1 Digitalizáció a turizmusban a pandémia időszaka alatt	35
2.1.2. Jövőbeli kilátások a turizmusra tekintve.....	36
2.2 Digitális eszközök szerepe a turizmusban	36
2.2.1 A kiterjesztett valóság turisztikai alkalmazása	37
2.2.2 A közösségi média szerepe	38
2.3 A mesterséges intelligencia és a turizmus kapcsolata.....	39
2.3.1 A mesterséges intelligencia fogalma	39
2.3.2 MI-alapú alkalmazások a turizmusban	40
2.3.3 A mesterséges intelligencia jövője a turizmusban	40
2.4 QR-kódok alkalmazása a turizmusban.....	41
III. Kutatási eredmények	43
3.1 A kutatás célja és módszertana	43
3. 2 Az interjúalanyok bemutatása	44
3.3 Eredmények elemzése.....	45
3.3.1 A helyi turizmus helyzete és kihívásai.....	45
3.3.2 Digitális eszközök használata a turizmusban.....	46
3.3.3 Többnyelvűség és elérhetőség	49
3.3.4 QR-kódos rendszer szerepe az idegenvezetésben.....	50
3.3.5 Gazdasági és turisztikai hatások	51
3.3.6 Látnivalók és tartalmi javaslatok	53
3.3.7 Promóció és fejlesztési javaslatok	55
IV. QR-kódos túra Beregszászban	58
4.1 A túra útvonala.....	58
4.2 A helyszínek rövid bemutatása	59
Következtetések.....	64
Összegzés.....	65
Felhasznált irodalom	66
Mellékletek	69
Ábrák jegyzéke.....	70
Rezümé.....	71

BEVEZETÉS

A modern technológia meghatározó szerepet tölt be a mai világban. A rohamos fejlődésnek köszönhetően egyre több ágazat alkalmazza a különböző digitális eszközöket és ez alól a turizmus sem kivétel. A XXI. században a turizmus jelentős változáson ment keresztül, köszönhető ez a z okoseszközök megjelenésének, a mobilalkalmazásoknak és a turisták változó igényeinek. A mobiltelefonok megjelenése, a digitális térképek és a QR-kód alapú rendszerek mind hozzájárultak ahhoz, hogy az utazók könnyebben és gyorsabban férjenek hozzá az általuk kívánt tartalomhoz. Eme digitális eszközök nem csupán kényelmesebbé teszik az utazást, hanem interaktív élményeket is kínálnak, tehát kijelenthető, hogy a modern technológia nem csupán kiegészítő elemként jelenik meg, hanem a turizmus szerves részét képezik.

A szakdolgozatom négy fejezetből tevődik össze, ahol eme digitális eszközök és a turizmus kapcsolatát vizsgálom, különös figyelmet fordítva a QR-kódos rendszerekre és ezen technológiák szerepére Beregszász turizmusában.

Az első fejezetben általánosan jellemzem Beregszászt. Bemutatom a város földrajzi elhelyezkedését, történelmi háttérét, gazdaságát, kultúráját és a fontosabb turisztikai attrakcióit. Ezáltal ismertetve a város turizmusban betöltött szerepét és hozzájárulva annak kulturális és gazdasági értékeinek széleskörű megismertetéséhez.

A második fejezetben a turizmus és a modern technológia kapcsolatát vizsgálom. Ismertetem a digitalizáció fogalmát és annak hatását a turizmusra. A digitalizáció, amelyet gyakran a turizmus fejlődésének motorjaként emlegetnek, mára átszövi mindennapi életünket és szabadidőnket is. Továbbá megvizsgálom a digitális eszközök szerepét ugyancsak a turizmusra kivetítve, valamint különös figyelmet fordítok a mesterséges intelligenciának a fejlődésére és lehetőségeire. Végül ismertetem a QR-kódos rendszerek fogalmát és annak a beintegrálási módjait a turizmusba.

A harmadik fejezetben bemutatom a kutatási eredményeimet. Kutatásom lényege, hogy interjúkat készítek olyan turisztikai szakértőkkel, valamint idegenvezetőkkel, akiknek pontos rálátásuk van Beregszász turizmusára, ismerik a várost és annak lehetőségeit. Az interjúk célja, hogy felmérjem a QR-kódos rendszer által adott lehetőségeket és annak integrálási módjait Beregszász turizmusába. Ezáltal, hozzájáruljak a város turizmusának a fejlődéséhez.

Szakdolgozatom negyedik fejezetében összeállítok egy túraútvonalat és kidolgozok egy térképet, amely bemutatja az általam készített QR-kódos információs blokkok elhelyezkedését

Beregszászban. A túra minden olyan fontosabb desztinációt tartalmaz, amely által a turisták átfogó képet kaphatnak a helyi kulturális, történelmi, valamint vallási értékekről.

A kutatás célja, hogy feltárjam a digitális technológiák, különösen a QR-kód alapú információs rendszerek szerepét és lehetőségeit Beregszász turizmusának fejlesztése érdekében. A tanulmányom arra keresi a választ, hogyan lehet a modern, digitális eszközöket hatékonyan integrálni a helyi turisztikai kínálatba oly módon, hogy az elősegítse a kulturális örökségek megőrzését és segítse a turisták tájékozódását.

A munka végén várhatóan átfogó képet kapok eme rendszerek turizmusban betöltött szerepéről és remélhetőleg hozzájárulok a kutatásom által Beregszász turizmusának a fejlődéséhez.

I. FEJEZET

BEREGSZÁSZ ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

1.1 Elhelyezkedés

Beregszász, Kárpátalja délnyugati részén, az ukrán-magyar határ közvetlen közelében helyezkedik el. Kistérségi központról beszélünk, amely a következő településekkel alkot térségi társulást: Badaló, Bene, Csetfalva, Gát, Halábor, Kígyós, Makkosjánosi, Mezőgecse, Mezővári, Nagybakta, Nagyborzsova, Nagymuzsaly, Sárosoroszi, Tiszacsoma. Beregszász jelenleg közel 24 ezer lelket számláló város. Az Asztély-Beregsurány határátkelő 5 kilométerre található Beregszásztól (Tarpai, 2021).

Eme vidék már 12 ezer évvel ezelőtt is lakott volt, amelyet a feltárt különböző tárgyi leletek bizonyítanak. Azonban találtak neolitikumi és bronzkori leleteket is, amelyből következően megtudtuk, hogy az ember már ősidők óta kihasználja és használja Beregszász területi adottságait (Izsák, 2007).

1.1.1 Domborzata

A terület földrajzilag a következő természetföldrajzi tájegységekhez tartozik: A Beregszászi-dombvidék és a Kárpátaljai alföld. A Beregszászi-dombvidéket lapos tetejű vulkanikus dombok képezik. A dombvidék északnyugat-délkeleti irányban körülbelül 12-18 kilométer hosszan terül el. Szélességét 3-10 kilométer közé becsülik. A Beregszászi-dombvidéket bazaltos andezit és agyagpala képezi (Izsák, 2007).

Beregszásztól délre található a Kishegy és az Aranyos-hegy, amelyek vulkáni eredetű keresztirányú törésvonalakhoz köthető. Emellett, Beregszásztól 8 km-re keletre található a Hajas-, a Szőlős-, a Várna- és a Pelikán-hegy. A terület geológiai feltártsága igen magas, amely az itt megtalálható érctelepeknek köszönhető (Izsák, 2007).

1.1.2 Állat- és növényvilág

Beregszász és környéke a változatos természeti adottságoknak köszönhetően sokszínű és gazdag állatvilággal rendelkezik. Azonban a korábbi fajgazdaságot az intenzív mezőgazdasági tevékenységek jelentősen lecsökkentették. A területen gyakoriak az olyan

emlősök, mint az őz, a vaddisznó, a róka, a nyest és a vidra. Számos rágcsálófaj is előfordul, mint például a vakond, a patkány, a mezei egér, a mókus és a mezei nyúl. A madárvilág szintén sokszínűnek tekinthető. Az erdőkben, a mezőkön és a folyami vidékeken megtalálható fajok közé tartozik: a bagoly, a vadgalamb, a fácán és különböző énekesmadarak is. A hüllők és kételtűek közül megtalálhatóak a különféle siklók, gyíkok, varangyok és teknősök. A vízben a pontyfélék, harcsák és sügerek az őshonosak. A térségben számos védett faj is fellelhető, mint például a fekete gólya, a fülesbagoly, a patkóorrú denevér, a vadmacska és a folyami vidra (Izsák, 2007).

Beregszász és környéke, mint egész Kárpátalja a közép-európai lomblevelű erdők övezetéhez tartozik, amely elsősorban bükkerdőt, valamint tölgyerdőt jelent. A múltban egész Kárpátalját, és vele együtt a Beregszászt is erdők fedték. Eme terület uralkodó faja a kocsányos tölgy. Ezen kívül az erdőkben bükkfa, gyertyánfa, kőrisfa és szilfa is megtalálható (Izsák, 2007).

A réti növényzet egyaránt jellemző, amely a kivágott erdők helyén alakult ki. Eme területek a folyóhoz legközelebb eső partrészen húzódnak, ahol főleg a nyárfa, az akác, és a szeder honos. A tavakban megtalálható a fehér tündérrózsa, a tavirózsa és az apró békalencse (Izsák, 2007).

1.2 Éghajlat

Beregszász, Kárpátalja dél-nyugati részén fekszik.. Földrajzi koordinátái: é.sz. 48° 12', k. h. 22° 38'. A város tengerszint feletti magassága: 115 m. Beregszász, csakúgy, mint egész Kárpátalja területe a mérsékelt övi és mérsékelt kontinentális éghajlati területhez tartozik (Varga, 2014).

A Kárpátok védelme ellenére télen időnként sarkvidéki légtömegek hatolnak be ide, amely hideg, száraz időjárást eredményez. Nyáron előfordul, hogy a trópusi légtömegek érnek el a térségbe, forró, száraz időjárást alakítva ki a környező területeken. A nappalok hossza a nyári napforduló idején eléri a 16 órát, míg a téli napfordulón mindössze a 8 óra 20 percet (Varga, 2014).

A levegő páratartalma a gyakori csapadékoknak köszönhetően magas, a relatív páratartalom eléri a 72–74%-ot. Emellett megfigyelhető, hogy a felhőborítottság évi átlaga 55%-ra tehető. A csapadék éves eloszlása a Kárpát-medencei típusra jellemzően a nedves-kontinentális éghajlat enyhe nyári maximumával párosul. A legcsapadékosabb hónap a június tekinthető, míg a legszárazabb hónap a március. Az évi átlag összege 671 mm. A vidéken a

hótakaró nem nevezhető tartósnak, egy tél alatt többször is elolvad, majd újraképződik (Varga, 2014).

1.3 Népeség

A 2001-es hivatalos népszámlálási adatok alapján a Beregszászi járás népessége 80941 fő volt, ebből Beregszász lakossága 26626 főt tett ki. 1946 és 1989 között megfigyelhető volt, hogy a város növekedési mutatói pozitív irányba mutattak (Fodor, 2005).

A 2001-ben végbement népszámlálás szerint Beregszásznak a városhoz tartozó Tasnád, Bulcsú és Beregvégardóval együtt, 3500 fővel csökkent a népessége az 1989-es népszámláláshoz viszonyítva. Az ilyen negatív arányú csökkenést a demográfiai helyzet negatív alakulásával, vagyis a születési számok csökkenésével és az elhalálozási számok növekedésével magyarázható. Emellett fontos szerepet játszott a nagymértékű kivándorlás is egyaránt (Fodor, 2005).

Az utolsó hivatalos népszámlálási adatok alapján a beregszászi férfi lakosság száma 12.800 (47,1 %), míg a nőké 14.400 (52,9 %). Valamint kiderült, hogy Beregszászon 12.800 magyar (48,1 %), 10.300 ukrán (38,9 %) 1.500 orosz (5,4 %), 1.700 roma (6,4 %), 900 más nemzetiségű (1,2 %) polgárnak volt állandó lakóhelye a város. Először fordult elő, hogy a magyar nemzetiségűek aránya nem haladta meg az 50 százalékot, ami aggasztónak tekinthető a magyarság megmaradásának szempontjából (<https://web.archive.org/web/20111026071029/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatasa&b=1>).

A település magyar nemzetiségű lakosságának nagy méretű csökkenése kétszer volt megfigyelhető: Beregszász Csehszlovákiához csatolása után, valamint a Szovjetunió évei alatt. Az egy négyzetkilométerre jutó lakosok száma (2720), népsűrűség tekintetében elmarad a többi kárpátaljai megyei jogú mögött (<https://web.archive.org/web/20111026071029/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatasa&b=1>).

Azonban eme negatív adatok ellenére is megfigyelhető, hogy a járásban a magyar nemzetiségűek vannak túlnyomó többségben, ugyanakkor Beregszászban igencsak kezdenek felzárkózni azok a polgárok, akik ukrán nemzetiségűek. E tény azzal magyarázható, hogy a magyarság fő része a járás falvait foglalja magába, de nagy szerepet játszik ebben az anyaországba való kivándorlás is, amely évek óta megfigyelhető van a térségben (Fodor, 2005).

A lakosság korfáját tekintve mindkét nemnél megfigyelhető a csökkenés, ami a születésszám állandó csökkenésére utal. Emellett elmondható, hogy az idős kort megélt nyugdíjasok száma növekedést mutat (Fodor, 2005).

1.4 Történelem

Lehoczky Tivadarnak köszönhetően több őskori település maradványai is napvilágra kerültek a 19. században Beregszász környékén. Az első őskori település nyomaira 1875-ben bukkantak a beregszászi Nagyhegy nyugati oldalán. A neolitikumból származó égett agyag és cseréptöredékek mellett egy hamvveder maradványai, egy obszidián késpenge és egy kővéső került elő. Később, 1879-ben a közeli Nagyrigó-dűlőben újabb leleteket találtak, többek között tűzhelynyomokat, durva kerámiadarabokat és kőeszközöket (Zubánics, 2011).

A vidék kiváló földrajzi fekvésének köszönhetően a népvándorlások korában igen kedvelt útvonal volt eme vidék. Megfordultak itt a szarmaták, gótok, hunok, avarok. A VI. századra az itt letelepedett népek már a római birodalom kulturális és gazdasági hatásait érezték, sőt, egyes kutatók véleménye szerint Beregszász helyén Peregium névvel korábban egy római település létezett. Azonban ezt hivatalosan a mai napig senkinek nem sikerült bizonyítania (Zubánics, 2011).

A földrajzi fekvés miatt a település elsősorban az erdőgazdálkodás számára biztosított otthont. Ezen települések meglétére utalnak az olyan földrajzi nevek, mint például Beregardó, amelyek a királyi erdőbirtokok határát jelölik (Zubánics, 2011).

1.4.1 A honfoglalás időszaka

A honfoglalás időszakáról nem maradt fenn túl sok információ. A Képes Krónika adatai szerint a honfoglaló csapatok tartós ideig éltek vidékünkön. Beregszász területén már a IX--X. században megtelepedtek a honszerző őseink, amelyet a tiszacsomai honfoglalás kori temető és a Beregszász területén feltárt honfoglalás kori sírok is bizonyítanak (Zubánics, 2009).

A Szent István király által létrehozott vármegyerendszer részeként Borzsova is szerepelt, bár a megye lakott települései elsősorban a Tisza mentén helyezkedtek el. Beregszászt először 1063 környékén említették Villa Lamperti néven, mint Lampert herceg, I. Béla király legkisebb fiának birtokát. A települést valószínűleg Lampert herceg alapította 1061 és 1063 között (Zubánics, 2011).

1.4.2 A település keletkezése és fejlődése

Lampert herceg feltehetően 1061 és 1063 között alapíthatta meg a néhai Beregszászt. Valószínűleg egy hercegi udvarház állhatott itt egy kis településsel, ahol az őrség és a szolgaszemélyzet élt. Lakói főleg vadászok lehettek. I. Béla halála után a leszármazottak között ismét kiújult a harc a királtságért. 1069-ben I. Salamon felszámolta a hercegséget és unokatestvérei ellen kezdett szervezkedni. Elindított egy hadjáratot. Ekkor Lampert herceg Lengyelországba, László a Kijevi Ruszba menekült. A mogyoródi ütközetben viszont vereséget szenvedett a király, majd elmenekült. Később szövetséget kötött a kunokkal, hogy sikeresen visszavágyjon. A kunok Máramaroson és Erdélyen keresztül 1085-ben betörték Beregre. Csupán a megerősített helyek voltak képesek ellenállni támadásuknak. A harcokban sajátos Lampertháza áldozatul esett (Zubánics, 2011).

A herceg halála után a birtokai királyi tulajdonba kerültek. II. Géza király uralkodása idején a városba német telepesek költöztek. Ezidőtől emlegették a települést Lampertszásza néven. Ekkor íródhatott a legenda, amelyet Tompa Mihály (1817--1868) írt meg balladai stílusban. Eszerint egy Szász nevű pásztor gulyáját legeltette a mezőn, amikor a bikája összetűzött a szomszéd csorda bikájával. A viaskodás során a két bika egy nagy gödröt kapart, amelyben a pásztor egy kancsó aranypénzt talált (a ballada már hét kád aranyról tud) (Zubánics, 2011).

Állítólag ebből építettek templomot a folyó partján. Feltehetően a legendának megvan a valóságalapja, mivel az elpusztult várost újra betelepítő szászok valószínűleg elrejtett kincsekre bukkanhattak (Zubánics, 2011).

A település városi rangjának megszerzésében fontos szerepet játszottak a szerzetesek, szőlőművelők és iparosok. A szőrme-, állat- és borkereskedelem fellendülésén kívül nagy jelentősége volt annak, hogy a férfi szerzetesek mellett apácazárda is települt Beregszászba. Amikor Károly Róbert feleségül vette Ulászló lengyel király Erzsébet nevű lányát, a rokonaival való találkozásához, valamint az otthonához való közelsége miatt a királyné Beregszászt tűzte ki találkahelynek (Zubánics, 2015).

Ennek köszönhetően a város idevonzotta a vásárolókat, kereskedőket, valamint a keleti – főként lengyel és orosz – vidékekről érkező áruk, például szőrmék, irhák és élő állatok, épp Beregszászon keresztül haladtak nyugati irányba. Azonban ez az útvonal nemcsak a kereskedelemnek kedvezett, hanem lehetőséget adott arra is, hogy keletről kisebb-nagyobb rablóbandák is beszivároghassanak a térségbe. Eközben a város magánföldesúri fennhatóság alá került, de a középkori szabadságai gördültek tovább a köznapi szokásokkal (Zubánics, 2015).

1690-ben egy jogvita során Beregszász főbírája azt hangsúlyozta, hogy a város lakói szabadon értékesíthetik örökségüket, valamint lakóhelyüket is szabadon megválaszthatják. Ez ahhoz vezetett, hogy a régóta őrzött városi szabadságjogok a törökök kiűzése utáni zűrzavaros időszakban elszenvedett veszteségek miatt Beregszász polgárai tíz évre mentesültek a portális és megyei adók fizetése alól (Zubánics, 2015).

Az 1526-ban Mohácsnál elszenvedett vereség stratégiai szempontból is rányomta a bélyegét a térségre. 1526-os év őszen végbement kettős királyválasztás csak annyiban érintette a Tisza menti árterületeket, hogy könnyebb hadi útvonalakat biztosított a két uralkodó közötti konfliktushoz. Munkács birtoklása ezen felül jelentős hatást gyakorolt Beregszász sorsára, mivel katonai, adóztatási és harci szempontból egyaránt kulcsfontosságú szerepet játszott a térségben (Zubánics, 2015).

1.4.3 A Rákóczi szabadságharc idején

A szabadságharc kezdeti szakaszáról leginkább a korszak naplóvezető krónikásainak írásai alapján tájékozódhatunk. 1703. május 22-én. Esze Tamás, Bige György, Pap Mihály valamint Majos János népvézérekkel az élen a fellelkesedett nép Tarpán kezdte el toborzó hadjáratát. Itt sikerült 300 gyalogost és 40 lovast megnyerni a szabadságharcnak emellett Váriban további 62 személy csatlakozott hozzájuk (Csatáry, 2024).

A szabadságharc ügyét elősegítette, hogy Kemsei Sámuel, Beregszász akkori főbírája már a zászlóbontás idején a kurucok közé állt. Ezidőben Beregszászban 50 fős osztrák és magyar katonaságból álló császári helyőrség tartózkodott, akik nem fejtettek ki ellenállást. A piacterén az a hír járta, hogy Rákóczi Beregszászba jön, sőt már el is indult. Esze Tamás és Kis Albert kihirdette a Brezáni kiáltványt, majd kibontották a még megmaradt zászlókat (Csatáry, 2024).

Az írott források arról tanúskodnak, hogy számos beregszászi kuruc harcolt a szabadságharcban. A szabadságharc idején II. Rákóczi Ferenc figyelmet fordított a harcokban megsebesült kuruc katonákra, valamint az elesettek özvegyeire is. A szabadságharc alatt Rákóczi jópár alkalommal tartózkodott Beregszászban. 1705. december 21-én, az Erdélyből való visszatérését követően II. Rákóczi Ferenc a beregszászi Bethlen–Rákóczi-kastélyból adta ki a parancsot az általános felkelésre, amely szerint minden fegyverviselésre képes nemesnek 1706. január 15-ig meg kellett jelennie Rakamaznál a haza védelme érdekében. Később, január 17-én Szerencsről azonban gyülekezési helyként Eszlárt jelölte ki. 1709. január 29-én Beregújfaluban, a kőbányák felé vette útját. Április 16-án a beregi erdőkben Kovászó és Bereg között ebédelt,

majd az éjszakát Beregszászban töltötte. Április 17-én a fejedelem a szabadságharc ügyeivel foglalkozott, délután megtekintette a beregszászi szőlőjét. Ezt követően 18-án reggel vadászni ment az erdőbe és Beregújfaluban ebédel (Csatáry, 2024).

A szabadságharc utóhatásai közül említésre méltó az az eset, amikor II. Rákóczi Ferenc rodostói száműzetésében élt, és az országban többször is elterjedt a híre, hogy visszatér. Ezek a híresztelések különösen élénk visszhangra találtak Bereg vármegyében. 1730-ban Behner Antal munkácsi várparancsnok jelentést küldött Bécsbe, amely egy állítólagos munkácsi és beregszászi kuruc összeesküvés információit tartalmazta. Ezáltal bécsi haditanács elrendelte az ügy kivizsgálását. Több napig tartó kihallgatások és szembesítések következtek, amelyek során kihallgatták Borbély István beregszászi földbirtokost is, azonban a nagy kivizsgálásnak nem lett semmilyen eredménye (Csatáry, 2024).

1.4.4 A XX. század eseményei

1900. december 23-án a „Beregben” című lapban jelent meg egy írás: „Egy levél az új-utcanevek kérdéséhez” címmel. A cikkben egy Bay Ilona nevű, Bereg megyében élő birtokos hölgy élesen kritizálta Beregszász új utcaneveit és térneveit. Szerinte ezek a nevek könnyen nevetség tárgyává tehetik a várost a látogatók szemében, mivel a történelmi személyiségek nevei nem illenek a város rendezetlen, elhanyagolt, sáros utcáira. Azonban egyetértését fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a római katolikus templom előtti tér jogosan viseli II. Rákóczi Ferenc nevét, hiszen ott bontották ki a szabadságharc idején a „nagy napok” zászlaját (Dobos, 2011).

Az I. világháborút követően Beregszász a régió számos településével együtt több hatalomváltás kényszerű elszenvedője. Ebben az időben megszűnt többé megyeszékhely lenni, illetve elveszítette több évszázados magyar történelmi nevét, azonban mindig igyekezett megmaradni színmagyar városnak (Dobos, 2015).

A csehszlovák időszakban Beregszász volt az egyetlen olyan magyarlakta város, amely meg tudta tartani törvényhatósági státuszát. A város ekkor kapta a ma is használatos, de azelőtt soha nem ismert Berehovo nevet (Zubánics, 2015).

Ebben az időben Kárpátalján a magyarság minden tekintetben a háttérbe szorult. A földreform értelmében elvették a magyar földbirtokosok földjeit, majd cseh és ruszin parasztok között osztották szét. A határ menti sávban telepésfalvakat hoztak létre, hogy megbontsák az egységes magyar nyelvi tömböt. A ruszinok sem voltak megelégedve az új rendszerrel, hiszen a korábban megígért autonómia nem valósult meg. A két világháború között – csehszlovákiai

viszonylatban hanyatlónak tűnt a gazdasági-szociális helyzet. A jelentős cseh tőke, amely az államhatalom támogatását is élvezte, különféle eszközökkel igyekezett ellehetetleníteni a versenytársakat, többnyire sikerrel. Beregszász az első bécsi döntés értelmében 1938. november 2-án visszakerült Magyarország fennhatósága alá (Zubánics, 2015).

A II. világháború alatt csökkenni kezdett a lakosság száma, és jelentősen megváltozott a város nemzetiségi összetétele, amely a zsidók deportálásának és a magyarok málenyikij robotra való elhurcolásának tudható be. Ebben az időben az orosz lakosok száma is növekedésnek indult. A világháború után a betelepítéseknek köszönhetően a város lakossága ismét növekedésnek indult, valamint Beregszász területe is jelentősen bővült, hiszen hozzácsatolták Beregardót, később pedig Bulcsút is (Molnár D., 2024).

1944. október 28-án Kárpátalján, így Beregszászt is elfoglalták a szovjet hadsereg csapatai. Miután Kárpátalját Zakarpatszka oblaszty néven az USZSZK-hoz csatolták, Beregszász Berehovo néven járási központtá avatták. A szocializmus korszaka idején nyerte el mai arculatát. Fokozatosan betagozódott a Szovjetunió iparágazataiba. Számos új objektum épült a szocializmus éveiben. Az egykori zsinagógát 1976-ban művelődési házzá alakították át, míg a Barátság-szálló földszinti részén honismereti múzeumot létesítettek, amely a vidék múltját és jelenét mutatta be (Zubánics, 2015).

1.4.5 Független Ukrajna

Az ukrán állam függetlenségének kihirdetését követően Magyarország 1991. december 3-án – Lengyelország és Kanada után egy nappal – az elsők között ismerte el az önálló Ukrán Köztársaságot. Antal József miniszterelnök december 6-án Kijevben aláírta a magyar–ukrán alapszerződést, amely kimondta, hogy a két országnak egymással szemben nincs és a jövőben sem lesz területi követelésük (Váradi, 2024).

Beregszászban 1990-ben népszavazást tartottak a város történelmi neve visszaállítása érdekében, amelyet a lakosság 84%-a támogatott, azonban ennek ellenére a parlament nem tűzte napirendre a kérdés megvitatását. Az 1991. december 1-jén tartott népszavazás során Ukrajna függetlenségét a beregszászi járás lakossága is támogatásáról biztosította. Emellett a helyiek többsége szavazott Kárpátalja különleges önkormányzati státusza, valamint a Beregszászi Magyar Autonóm Körzet létrehozása mellett is. Eme törekvések ellenére azonban ezekben az ügyekben a későbbiekben nem történt érdemi előrelépés. (Zubánics, 2015).

1.5 Fontosabb nevezetességek

Beregszász egy sokszínű, jelentős történelmi múlttal rendelkező város, amely fontos szerepet tölt be Kárpátalja kulturális életében. Egy városi séta során a turisták régi korok hangulatát idéző épületekkel, valamint vallási és közéleti emlékhelyekkel találkozhatnak. Eme helyszínek nem csupán a turizmus oldaláról jelentősen, hanem hozzájárulnak a helyi identitás megőrzéséhez is egyaránt. A továbbiakban ezen nevezetességeket és látnivalókat szeretném ismertetni:

1.5.1 A római katolikus templom épülete

A római katolikus templom a város legrégebbi építménye, amelynek homlokzatán a vatikáni mellett a magyar zászló is ott lobog. A XII. században a mai templom helyén valószínűleg egy másik templom ékeskedett, amelynek köszönhetően fennmaradt az a két gyámkő, amelyet beépítettek a mai homlokzatába. Az egyik gyámkő egy emberi fejet ábrázol, a másik pedig egy felismerhetetlen állatot. A mai gótikus templom építését a tatárjárás után kezdték meg 1241 környékén Nagy Lajos király ideje alatt, azonban befejezni csak 1418-ban sikerült. 1518 és 1522 között Mária királyné bővítette és átépíttette az épületet. Ebből az időszakból származik a déli gótikus kapuzat, amely Kárpátalja egyik legszebb és legdíszesebb gótikus építészeti emléke (Tarpai, 2021).

1. ábra: Beregszászi római katolikus templom

(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

191657-ben, amikor II. Rákóczi György fejedelem sikertelennek elkönyvelt lengyel hadjárata után az ellenséges csapatok a várossal együtt a templomot is felgyújtották, a lakosokat pedig lemészárolták. A templomot később Báthory Zsófia hozatta rendbe. 1686-ban, a Thököly-féle szabadságharc idején a kurucok felgyújtották az épületet, amelyet akkor labancok védtek. A templom ezután mintegy 150 évig tető nélkül állt. Jelenlegi, neogótikus formáját 1846-ban kapta. Ekkor helyezték be a kismuzsalyi romtemplomból származó gótikus kapuzatot, megépült a déli kápolna, és a toronyban kilátót alakítottak ki. A templom belső tere máig őrzi a gótikus hangulatot, a szentélyben látható a hálóboltozat, mérműves ablakok, a neogótikus főoltár és a háromosztatú ülőfülke. Az orgonát 1899-ben a Rieger testvérek készítették Budapesten. A korábban a templom déli oldalán álló Szent Mihály-kápolnát lebontották, kapuzatát ma az északi bejáratként ismerjük. A templom belső berendezése 1907-ben készült el neogótikus stílusban. (Tarpai, 2021).

1.5.2 Bethlen-Rákóczi kastély

A Bethlen-Rákóczi kastély Beregszász egyik legszebb és legrégebbi épülete. Magát a kastélyt Bethlen Gábor építtette 1629-ben. A fejedelem 1625-ben vált Beregszász birtokosává, és jelentős mértékben hozzájárult a város fejlődéséhez (<https://web.archive.org/web/20070819123452/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=4>).

2. ábra: Bethlen-Rákóczi kastély
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Udvar tartott Beregszászban, valamint több alkalommal is megfordult itt, támogatta a helyi közeletet és az építkezéseket, melyek hozzájárultak a város fejlődéséhez. A Thököly-felkelés során a kastély leégett, amelyet később valószínűleg II. Rákóczi Ferenc állíttatott helyre. 1857-ben átalakították az épületet klasszicista stílusban. A kastély a XVII. század végén került a Rákóczi-család birtokába, és II. Rákóczi Ferenc is többször megfordult benne. 1705. december 20-án itt adta ki azt a kiáltványt, amelyben személyes felkelésre szólította fel a haza és szabadság iránt elkötelezett embereket. E jeles eseménynek emléket állít a kastély homlokzatán 1996. május 30-án felavatott Rákóczi-emléktábla, ifj. Pál Mihály munkája. Az épület falán emellett Bethlen Gábor és Mikes Kelemen 1991-ben avatott emléktáblái is láthatók, Gergely István és Ortutay Zsuzsa alkotásai. A rendszerváltás utáni időkben Beregszászi Szakipari Középiskolát működtettek itt. 2002-ben pedig az épület egy részében alakították ki a Beregvidéki

Múzeumot.

(<https://web.archive.org/web/20070819123452/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=4>).

A Beregvidéki Múzeum gazdag tárlata átfogó képet nyújt Beregszász és a térség történelméről, melynek gondozásában és folyamatos bővítésében jelentős szerepe van Sepa János igazgatónak. A kiállítási anyagok között megtalálhatók római kori leletek, például cserépegető kemence maradványai és öntőformák, valamint a vidék ásványi kincseit bemutató ásványgyűjtemény is. A múzeum termei az őskortól napjainkig kronológiai sorrendben ismertetik meg a látogatókat a régió múltjával, köztük paleolit kori eszközökkel, bronzkori használati tárgyakkal és mamutfogdarabbal. Jelentős a Beregszász első világháború előtti és utáni időszakát bemutató rész is (Tarpai, 2021).

1.5.3 Az egykori Úri kaszinó épülete

Az 1912-ben épült, szecessziós stílusú épületet Beszenszky Gyula tervezte. Az egykori Úri Kaszinó homlokzatán található Széchenyi István emléktáblája. A Kaszinó falai között számos neves magyar író is megfordult, köztük Móricz Zsigmond és Kosztolányi Dezső is. Az épület előtti téren két jelentős szoborral találkozhatunk (Tarpai, 2021).

Az egyik Petőfi Sándor egész alakos bronzszobra, amelyet a Munkácsy-díjas budapesti szobrászművész, Körösenyi Tamás készített 1991-ben, a másik pedig Esze Tamás mellszobra, Zagyva László 2011-ben készült alkotása, amely szintén a tér dísze. Jelenleg az épület Arany Páva néven szállodaként és étteremként működik, ötvözve a múlt értékeit a jelen vendégszeretetével (Tarpai, 2021).

3. ábra: Egykori Úri Kaszinó
(Forrás: Matyi Viktor, 2024)

1.5.4 II. Rákóczi Ferenc lovasszobra

A Rákóczi szobor története 126 évre nyúlik vissza. A szabadságharc kezdetének 190. évfordulója idején fogalmazódott meg egy általános akarat, miszerint Bereg vármegye egy lovas szobrot állítson a Nagyságos Fejedelem emlékére, valamint emléket szerettek volna állítani az 1703. május 21-22-én végbement kuruc zászlóbontásnak, amelynek alkalmával éppen ebben a városban alakulhattak ki a gyalogos és a lovas századok (<https://kmksz.com.ua/2019/12/17/a-beregszaszi-rakoczi-szobor-tortenete/>).

Beregszászban az 1893-ban létrehozott Rákóczi-szoboralap révén megkezdődött a pénzgyűjtés, amely kezdetben a tudományos-történelmi előadásokból származó bevételek begyűjtését jelentette. 1893. május 22-én hangzottak el az első történelmi előadások, amelynek nem csupán a szabadságharc volt a fő témája, hanem egész Magyarország történelmét ismertették az érdeklődőkkel. Az Osztrák-Magyar Monarchia idején Magyarországon több város is emléket szeretett volna állítani a Fejedelemnek. 1894-ben Kassa kezdte el megtervezni a szobor felállítását. Ezt a hírt a Beregszászban megjelenő Bereg című lap azt közölte és igyekezetüket fejezték ki a beregszászi szoborállítással, mert a kassaiak előbb megvalósíthatják tervüket. Viszont Beregszász zászlóbontó hely, ezért mindenképpen övé a szoborállítás elsődleges joga. A Rákóczi-szabadságharc kezdetének 200. évfordulója újabb löketet adott az

adományok gyűjtésének, de végül a szobor felállítása nem valósult meg (<https://kmksz.com.ua/2019/12/17/a-beregszaszi-rakoczi-szobor-tortenete/>).

4. ábra: II. Rákóczi Ferenc lovasszobra
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

A Rákóczi-szabadságharc 300. évfordulója új lendületet adott a szoborállítási terveknek, azonban a tényleges kivitelezés csak a Magyarország kormánya által meghirdetett 2019-es Rákóczi-émlékév keretében, a Bethlen Gábor Alap támogatásával kezdődhetett meg. Az emlékmű ügye mellé ezúttal csatlakozott a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és Beregszász Polgármesteri Hivatala is. A szobor helyének a Budapest parkot választották, amelyet 2019. július végére előkészítették a szobor fogadására. A bronzszobor ez év augusztusára készült el, amelynek megalkotója Györfi Lajos szobrászművész. Maga a szobor ötnegyedeses, a ló marmagassága 186 cm, maga Rákóczi pedig 220 cm rajta. A bronzból készült lovas szobor súlya 1,2 tonna, míg a talapzatát egy 20 tonnás kőszikla alkotja, amelyen a „Cum Deo pro Patria et Libertate” felirat, valamint a Nagyságos Fejedeleme sajátkezű aláírása olvasható (<https://kmksz.com.ua/2019/12/17/a-beregszaszi-rakoczi-szobor-tortenete/>).

1.5.5 Beregszászi Református Templom

Beregszász az első városok közé tartozott, amely elfogadta Kálvin tanát. Ezen hit követői elfoglalták a római katolikus templomot, majd 1548-ban kinevezték Radán Balázst református esperessé, azonban sajnos 1552-ben egy római katolikus szerzetes igehirdetés

közben lenyilazta. A beregszászi református templom falán emléktábla őrzi emlékét, csakúgy mint Geleji Katona Tamás erdélyi püspökét, aki tartalmasabb ideig volt itt lelkész (<https://web.archive.org/web/20070729161348/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=10>).

5. ábra: Beregszász református templom
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának bukása után a római katolikus templomot elvették a reformátusoktól, azonban megengedték, hogy a Ferences-rendiek egykori telkén imaházát építsenek. A fából készült épület nem volt túl strapabíró, ezért a közösség elhatározta, hogy templomot épít. Az építkezés 1780-ban ért véget, a templom tornyában két harangot helyeztek el. Azonban a templom nem volt hosszúéletű, mivel 1918. május 2-án a várost megszálló cseh katonaság óvatlansága következtében leégett. 1919-ben tudták felszentelni az újjáépült templomot (<https://web.archive.org/web/20070729161348/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=10>).

A református templom kinézete illeszkedik a város központjának épületeihez, hajója téglalap alaprajzú, kétoldalt falpillérekkel tagolt, mindkét végén két-két található. Belső tere fiókos dongaboltozatból tevődik össze. A templom bejáratánál található egy emléktábla, amely Szutor Jenő lelkész és Váradi Barna református kántor előtt tiszteleg, akik a sztálini terror áldozatai lettek, valamint a bejárat másik oldalán fehér márvány emléktáblán örökítették meg a sztálini munkatáborokban elpusztult beregszászi reformátusok neveit

(<https://web.archive.org/web/20070729161348/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=10>).

1.5.6 Az egykori Oroszlán vendégfogadó

A város egyik legforgalmasabb részében található az egykori Oroszlán fogadó épülete. Az épület a XVII. század végén készült barokk stílusban. Jelenleg az épület az Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színháznak ad otthont, melyet időközben a Kárpátaljai Megyei Tanács átkeresztelt Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházra. A színház alapítója Vidnyánszky Attila (Tarpai, 2021).

**6. ábra: Egykori Oroszlán vendégfogadó
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)**

A színház Hősök tere felőli bejáratával szemben, a szépen felújított, szökőkutakkal díszített park sarkán áll Fedák Sári 2018-ban felavatott szobra, amelyet Kolodkó Mihály készített (Tarpai, 2021).

1.5.7 Hősök tere

A Hősök tere a XIX. századtól fogva Beregszász központja, valamint egészen 1942-ig a város fő piactere volt. A park mellett két, párhuzamosan elhelyezett és teljesen egyforma kereskedelmi épületet emeltek, az úgynevezett Kont-kereskedőházat, melyek eredeti

összhangját az utóbbi évek felújításai és átépítései sajnos megtörték. Nyugati oldalukon ma SPAR üzlet és egyéb kereskedelmi egységek működnek (Tarpai, 2021).

7. ábra: Hősök tere
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Korábban a tér közepén a Hősök és az Országzászló emlékműve állt. Alapzatába különböző történelmi helyekről hoztak köveket. Ilyen helyszín volt Beregszász határa, II. Rákóczi Ferenc Bockor nevű szőlője, a munkácsi vár fala, a muzsalyi romtemplom, a vámospalajti vár, valamint az első világháborúban elesett katonáinak vereczkei emlékműtlőjéből. A teret 1942. május 31-én avatták fel (Tarpai, 2021).

1.5.8 Az egykori vármegyeháza

Az egykori vármegyeháza egy kétszintes épület, amely Beregszász egyik legszebb műemléke. Az első megyeházát 1731-ben építették, azonban rövidesen szűknek bizonyult így lebontották és helyére 1771-ben nagyobb épületet emeltek. Sajnos ez az épület 1776-ban tűzvész martalékává vált és teljesen elpusztult. Az új, mostani megyeházát Ybl Miklós tervezte, építését 1890-ben sikerült befejezni. A megyeháza legszembevetőbb része a díszes homlokzata. A az épület három boltíves bejárattal rendelkezik, tőlük jobbra és balra három-három ablak tagolja harmonikusan az épület kiugró részét. Ezek az elemek szolgálnak a második emelet kilenc oszlopának alapjául

(<https://web.archive.org/web/20070729161426/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=9>).

8. ábra: Egykori Vármegyeháza

(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

A megyeháza számos nevezetes esemény színtereként szolgált. Itt iktatták be a vármegye főispánjait, itt fogadták a város nevezetes vendégeit, valamint itt tartotta üléseit a megyei közgyűlés. 1921-ben itt jelentették be, hogy a trianoni békeszerződés értelmében Kárpátalját Csehszlovákiához csatolták. Az épület jelenleg az egészségügyi szakiskolának ad otthont

(<https://web.archive.org/web/20070729161426/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=9>).

1.5.9 II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Beregszász legimpozánsabb épületeként ismert az egykori Bereg Vármegyei Magyar Királyi Törvényszék, amely 1908-1909-ben épült Jablonszky Ferenc tervei alapján. Az épület II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola jelenlegi otthona. A felújított épület falán látható emléktáblák a törvényszék építőinek, illetve Kossuth Lajos tiszteletére lettek felavatva. Ekkor sikeresen visszakerülhetett a palota homlokzatára Magyarország angyalos címere (Tarpai, 2021).

Amikor II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola megkapta az egykori Magyar Királyi Törvényszék épületét, elkezdtek a belső felújítást, amelynek egyes termeit az anyaországi önkormányzatok segítségével újíttak fel. Ezeket a termeket a támogatók tiszteletére nevezték el. A Főiskola a magyar kormánynak köszönhetően központi szerepet játszik a kárpátaljai magyar nyelvű felsőoktatásban, valamint a helyi magyar értelmiségi réteg kinevelésében (Tarpai, 2021).

9. ábra: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Az intézmény falain belül számos látnivaló megtekinthető. A bejutás előzetes bejelentkezéshez kötött. Az Esztergom és a Gross Arnold kiállítóteremben gyakran rendeznek kiállításokat a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társaságához tartozó művészek alkotásaiból, valamint tetőtéren működik a Polónyi Katalin Textilmúzeum. A lépcsőházban látható Mádl Ferenc emléktáblája, illetve itt kapott helyet II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona mellszobra is (Tarpai, 2021).

1.5.10 Az egykori nagyzsinagóga épülete

Az egykori nagyzsinagógát az 1960-as években, Homoki József tervei alapján építették át kultúrpalotává szocialista stílusban. Az épület külső megjelenése Medveczky Miklós képzőművész nevéhez fűződik. Korábban eme épület volt a város legszebb műemléke. A második világháború alatt Hirsch Salamon volt a zsinagóga főrabbi, akiről köztudott volt,

hogy magyar érzelmű ember, ezáltal megérdemelt tiszteletnek örvendett a városban. Az 1944-ben csakúgy, mint egész Kárpátalja területén, Beregszászban is gettókba gyűjtötték a zsidókat. A források alapján megtudhatjuk, hogy körül-belül 10 ezer zsidót gyűjtöttek itt össze Beregszászból, Beregvégardóból, Beregkövesdről, Beregsurányból, Bilkéről, Dolháról, Haranglábról, Makkosjánosiból, Tarpáról és Vásárosnaményből. 1944. május 16. és 29. között deportálták őket, túlnyomórészt Auschwitzba ahonnan nagyon kevesen tértek vissza. Az áldozatok között volt Hirsch Salamon főrabbi is (https://karpatalja.blog.hu/2015/03/28/a_beregszaszi_nagyzsina_goga).

10. ábra: Egykori nagyzsina_goga
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

1945 után jelentősen megcsappant a beregszászi zsidó közösség létszáma, mivel a hazatértek közül sokan rövidesen elhagyták szülővárosukat. A nagyzsina_gogát 1945 után a szovjet hatóságok kereskedelmi raktárként használták, az épületét teljesen tönkretették (https://karpatalja.blog.hu/2015/03/28/a_beregszaszi_nagyzsina_goga).

1.6 Gazdaság

A második világháborút megelőzően Beregszászban nem beszélhetünk számottevő iparról. A városban három téglagyár, két gőzmalom, dohánybeváltó, vágóhíd, állami borpince és villanytelep működött. Ebben az időszakban jelentős volt a kisiparosok száma, sok kitűnő

cipész, szabó, asztalos, kerékgyártó, kovács, asztalos, bodnár és fazekas mester dolgozott. Az építkezési vállalkozások is munkalehetőséget nyújtottak az embereknek. Az akkori lakosságból sokan foglalkoztak szőlészettel, borászattal, a beregszászi borok messze földön híresek voltak (<https://web.archive.org/web/20111026071105/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatasa&b=7>).

A gazdasági politika nem kedvezett az ipar fejlődésének, ezért a lakosság egy része mezőgazdasággal is foglalkozott. 1938. novemberétől egészen 1944. októberéig a régió ismét Magyarország része volt, azonban a háborús körülmények megakadályozták a gazdasági fejlődést (Izsák, 2007).

A második világháború végeztével azonban a hatóságok elkobozták a szőlőket és állami szőlőgazdaságot létesítettek, valamint borpalackozó üzemet nyitottak. A régi vincellérek és pincemesterek munkájának köszönhetően sikerült megőrizni a beregszászi borok jó hírnevét. Ezek a borok több mint 30 arany-, ezüst- és bronzérmert nyertek hazai, valamint a nemzetközi borversenyeken (<https://web.archive.org/web/20111026071105/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatasa&b=7>).

Az ötvenes években újra fejlődésnek indulhatott az ipar és a mezőgazdaság, ám a rendszerváltás és a szabad Ukrajna megalakulása végett kialakuló gazdasági nehézségek nem kedveztek a fejlődésnek. Az ipari termelés több tíz évre visszaesése, a gyárak és az üzemek megszűnése, a széthullott kolhozrendszer, az árvizek, a munkanélküliség, a szegénység, valamint a pénznem többszöri változása megváltoztatta az emberek életkörülményeit és gondolkodását (Izsák, 2007).

A városban számos magánvállalat jött létre, nagy részük a mai napig is sikeresen működik. A „Cotnar” vállalat főleg bor és üdítő italok palackozásával, az „Aisberg” vállalat sörfőzéssel foglalkozik, a „Diana kft.”, az „Ecotradeinform”, a „Vizhibu” ukrán-magyar-angol közös vállalat különböző szolgáltatásokat nyújt a lakosságnak, a „Numinátor” vállalat főleg üzemanyag-töltő állomásokat üzemeltet, valamint a dohányfermentáló üzem dolgozza fel a Kárpátalján termelt dohány nagy részét. A kereskedelem, a közétkeztetés magánkézbe került, ennek köszönhetően számtalan elegáns üzlet, kávézó, bár, söröző nyílt a városban. Negatívumként tekinthető azonban, hogy a lakosság vásárlóképessége nem kielégítő, mivel az alacsony fizetések, gyakran hónapokig elmaradó bérek, a csekély nyugdíjak és a magas munkanélküliség nem teszi ezt lehetővé (<https://web.archive.org/web/20111026071105/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatasa&b=7>).

1.7 Kultúra

Beregszász, annak ellenére, hogy már több, mint egy évszázada elszakították az anyaországtól, igyekszik kitartóan ápolni és fenntartani anyanyelvét, történelmi gyökereit, kulturális hagyományait. A cseh megszállás, a szovjet éra, majd a független Ukrajna időszakában Beregszász a mesterségesen létrehozott Kárpátalja közigazgatási egységén belül a kisebbségi helyzetbe került (Dobos, 2015).

A szakszervezeti, üzemi klubok megszűnése után a városi kulturális és szabadidő központ vált a város művelődési életének központjává. Azonban az utóbbi években az állam nem mutatott fel sokat a kultúráért, ezért a központ igen nehéz anyagi helyzetbe jutott, épületében évek óta nincs fűtés. A létesítmény 550 férőhelyes nézőtere, valamint tágas színpada teljes mértékben megfelelne a város polgárainak kulturális és szórakozási igényei kielégítésére (<https://web.archive.org/web/20111026071059/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatas&b=6>).

1952-től 1995-ig sikeresen működött a Beregszászi Amatőr Népszínház. A 43 év alatti fennállásnak 41 darabot köszönhetünk. A színház 1132 előadást tartott a városokban és falvakban, amelyet körülbelül negyedmillió néző tekinthetett meg. Számos alkalommal szerepelt nagy sikerrel Vásárosnaményban és Budapesten (<https://web.archive.org/web/20111026071059/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatas&b=6>).

Kimagasló szerepet játszik Beregszász kulturális és zenei életében a Művészeti Iskola is egyaránt, melynek zongora, réz- és fafúvós, hegedű, harmonika, népi hangszerek valamint koreográfiai tagozatai is vannak. A Művészeti Iskolában számos zenei formáció működik: énekkarok, kamaracsoportok, fúvós- és esztrádzzenekarok, valamint mazsorett-együttesek. Az intézmény hangversenytermében rendszeresen rendeznek zenei esteket, amelyek a közönség körében is egyaránt népszerűek. A város gyakran meglátogatja Beregszászi Olga színművésznő (<https://web.archive.org/web/20111026071059/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatas&b=6>).

Jelenleg Beregszászban több érdekvédelmi, társadalmi szervezet működik, amelyek fontos szerepet játszanak a város kulturális értékeinek a megőrzésében. Ilyen egyesületek közé sorolandó a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség járási és városi szervezetei, a Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetség, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség városi szervezete, a Proszvita Társaság városi szervezete, a Máltai Szeretetszolgálat beregszászi szervezete, a Petőfi Sándor Nyugdíjas Klub, a Benda István cserkészcsapat, a "Beregszász 900

éves" Városvédő Alapítvány, a Rákóczi Szövetség városi szervezete, a Szent Vencel Borrend, valamint a Bereg Alkotó Egyesület (<https://web.archive.org/web/20111026071112/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatasa&b=8>).

1.8 Egyházi felekezetek

Beregszász jelenleg a Kárpátaljai Református Egyház püspökségének székhelye. A beregszászi református gyülekezet tekinthető a legnagyobb létszámú egyházi közösségnek a városban, őket követi a római katolikus egyházközség. Kisebb létszámú, de számottevő egyházközségek nevezhető még a görög katolikus és a pravoszláv egyház. Sajnos az izraelita egyházközség híveinek száma minimálisra csökkent az 1944. évi elhurcolás és a kivándorlás következtében (<https://web.archive.org/web/20111026071112/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatasa&b=8>).

1.8.1 Római Katolikus egyház

Kárpátalja történetének meghatározó fordulópontjai közé tartoznak az 1938 utáni események, amelyek rendkívüli hatással voltak Beregszászra és a helyi római katolikus egyházközség életére is. A bécsi döntés értelmében kijelenthető, hogy új korszak következett be az egyház életében, mivel ezt megelőzően 1938. november 2. előtt Kárpátalja, valamint vele együtt Beregszász és a beregszászi római katolikus egyház is a csehszlovák hatalom alá tartozott. Ha az egyház szemszögéből vizsgáljuk meg a helyzetet, akkor észrevehetjük, hogy a bécsi döntés nem okozott nagy változást, mivel az emberek továbbra is nyugodtan tudtak templomba járni (Szendrey, 2010).

Amikor kitört a II. világháború a helyi egyházközség igyekezett mindenben együttműködni és támogatni a magyar államot. Óvóhelyeket létesítettek, a templomtornyot megfigyelőállomásként használták, valamint átengedték a harang használatát riadókészültség esetén. A Magyar Királyság ugyan törekedett az egyházközség támogatására, ezt azonban a háború miatt nem teljesen valósulhatott meg. A háború végeztével Beregszász a római katolikus egyházzal együtt a győztes Szovjetunió fennhatósága alá került (Szendrey, 2010).

1.8.2 Református egyház

Beregszász városa fontos szerepet játszott a mindenkori magyar állam északkeleti határain. Korabeli írott források szerint Beregszász református gyülekezete volt az első és leginkább egységes közösség, amely fogadta a Kálvin János nevéhez köthető református tanokat. Ezáltal Beregszász városának református gyülekezete csaknem 400 éves múltra tekint vissza (Szamborovszkyné Nagy, 2021).

Mai napig vitatott, hogy Beregszászban ki volt a megújított hit első terjesztője. Egyes források szerint Radán Balázs volt az, aki 1548-ban megreformálta Beregszász városát, míg mások szerint Kálmáncsehi Sánta Márton munkásságának köszönhető Beregszászban a kálvini hit elterjedése (Szamborovszkyné Nagy, 2021).

A város református közössége 1600-as évek végéig a katolikus egyház templomát használta gyülekezeti helyként. Miután a katolikus közösség visszakapta a templomot 1715-ben királyi engedéllyel a református egyház saját imaházat épített. Szutor Jenő volt az a személy aki hatalmas szerepet vállalt az egyházközség hitéletének vezetésében, valamint a város társadalmi, politikai és kulturális életében. Sajnos a lelkipásztor és a gyülekezeti dalárda karnagya, Váradi Barna a sztálini terror áldozatává vált. Emléküket a református templom falára kitűzött táblák tartják életben (<https://kmmi.org.ua/cikkek/hirek/a-beregszaszi-reformatus-templom>).

Napjainkban a református templomban virágzónak mondható a hitélet. A református egyház jelentős diakóniai munkát végez Beregszászban., a gyülekezet jelenlegi fő lelkipásztora Taracközi Ferenc. A beregszászi református templom a Kossuth téren áll, közvetlenül szemben az egykori Magyar Királyi Törvényszék épületével. Tornyának csúcsán a csillag az Istennel való találkozás reményére emlékeztet, harangjának hangja pedig nyugalmat és menedéket ígér az ide érkezőknek (<https://kmmi.org.ua/cikkek/hirek/a-beregszaszi-reformatus-templom>).

1.8.3 Zsidó közösségek

Beregszászban hajdanán virágzó zsidó élet folyt. Korábban legalább 7 különböző zsinagóga működött a városban. Komoly zsidó közösség élt itt. Sajnálatos módon egykori tagjainak többségét a magyar fennhatóság idején deportálták Auschwitzba, ahol embertelen módon a halálba kergették őket. Az itt megmaradt zsidó közösség következő hóhéra a Szovjet rendszer volt. A Szovjet hatóságok azokkal sem bántak kegyesen, akik a nácik elől menekülve szovjet területre jutottak, vagy túléltek egy megsemmisítő tábor, mivel a korabeli kémelhárítás

szemében ilyen embereket gyakran kémgyanúsnak tekintették. Azonban voltak olyan személyek is, akik a Vörös Hadsereg kötelékében estek el. A Szovjetunió ideje alatt nem volt egyszerű zsidónak és vallásosnak megmaradni (<https://fotolexikon.blogspot.com/2016/10/beregszaszi-zsido-elet.html>).

Az 1980-90-es évek környékén nagyon sokan elmenekültek Izraelbe vagy éppen az Egyesült Államokba a jobb élet reménye érdekében. Jelenleg, akik megmaradtak itt ezt viszonylag szabadon kimondhatják, azonban Ukrajna háborúba sodródása tovább apasztotta a közösség lélekszámát (<https://fotolexikon.blogspot.com/2016/10/beregszaszi-zsido-elet.html>).

1.8.4 Görögkatolikus egyház

A Beregszászi Görögkatolikus Egyházközség a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye egyik legrégebbi közösségeként működik, és egyben a Beregszászi Esperesi Kerület névadója is. Eme egyházközség már az 1747-es összeírásban is szerepelt. Ekkor a közösség egy fatemplomot használt, mely a város Kiskassa nevű részén áll. A későbbi kőtemplomot 1825-ben építették. Feltehetően a fatemplom búcsúünnep is ugyanekkor volt. 1879-ben igyekeztek restaurálni a templomot, a tornyot bádoggal fedték át, magát a szentélyt pedig felújították. Fedir Gogola 1945-ben készítette el a templom hajójának falán látható keresztút-sorozat képeit (<https://karpatalja.ma/sorozatok/karpatalja-anno/karpatalja-anno-a-beregszaszi-gorogkatolikus-templom/>).

A templomot 1949-ben elvették a görögkatolikus közösségtől és 1922-ig a pravoszláv hit követői használták. Miután a görögkatolikusok sikeresen visszakapták imahelyüket, többször is felújítás alá esett. 2015-ben a harangtornyot építették át. Három harang található a toronyban, melyeket Egry Ferenc harangöntő mesternek köszönhetünk. Az 1970-es években az eredeti ikonosztázion képeit lecserélték a jelenleg látható ikonokra. Az új ikonosztázt Iszák Iván készítette Zárnyából, míg az ikonokat Andriskó Iván, szintén zárnyai mester, festette. Az eredeti ikonok közül néhány fennmaradt, ezeket az utóbbi időben restaurálták. Ennek köszönhetően a templomban ma két különböző szentképen is megjelenik az örömhírvétel jelenete (<https://karpatalja.ma/sorozatok/karpatalja-anno/karpatalja-anno-a-beregszaszi-gorogkatolikus-templom/>).

II. FEJEZET

A MODERN TECHNOLÓGIA SZEREPE A TURIZMUSBAN

2.1 A digitalizáció hatása a turizmusra

Az elmúlt három évtized leforgása alatt a társadalmat széleskörben érintette a digitális innováció, mely a turisták magatartását is jelentősen befolyásolta, átalakította (Csordás, 2022).

A digitalizálás során az analóg jellegű információkat olyan formában alakítják át, amelyet digitális eszközök is képesek értelmezni és kezelni. A digitalizációt gyakran a meglévő áruk vagy szolgáltatások digitális változatokká történő átalakításaként értelmezik. A digitális átalakulás azt jelenti, hogy a technológiai újítások hatására megváltoznak a munkafolyamatok, a vállalati funkciók és az üzleti ajánlatok – akár magán a szervezeten belül, akár a működésének környezetében. Az ezt követő változások több szinten mehetnek végbe. Az első szintet a folyamatok szintjének nevezik, amely az új digitális technológiák bevezetését és az eljárások egyszerűsítését foglalja magába, a manuális feladatok csökkentésével. A következő szint a szervezeti szintű változások, vagyis az új tevékenységek biztosítása, az elavult módszerek megszüntetése és a jelenlegi szolgáltatások új módszerekkel történő ajánlását jelenti. A harmadik, vagyis az üzleti szintet a felelősségi körök és az értékláncok megváltoztatásában bekövetkező változásokat foglalja magába. A társadalmi szintet pedig azok a változások jellemzik, amelyek a társadalmi működés és kölcsönhatások rendszerében mennek végbe (Mammadova – Egedy, 2022).

A digitalizáció nagymértékben csökkenti a munkanélküliséget, valamint javítja az életminőséget és növeli a polgárok hozzáférését a szociális létesítményekhez. A kormányokra nézve is pozitív hatása van, mivel átláthatóbbá és hatékonyabbá teszik a működésüket. Széleskörben elismert jelentőséggel bír a digitalizáció, azonban a vállalkozások gyakran küzdenek azzal, hogy megértsék a potenciális hatásait és előnyeit (Mammadova – Egedy, 2022).

A turizmus digitalizálása és a digitális technológiák használata napjainkra a szakmai diskurzus egyik központi témájává vált az ágazaton belül. Az első ilyen digitális szolgáltatások a szállásfoglalási és jegyvásárlási platformok voltak a turisták számára. Ezek közül kiemelhetők a Booking.com, mint értékesítési platform. A mai világban elképzelhetetlen egy utazást a

digitális média használata nélkül lebonyolítani. A digitalizáció középpontjában maga az ügyfél áll, aki döntését ajánlások, saját élményei, ismeretei és különféle promóciók alapján hozza meg egy turisztikai termék kiválasztásakor. Különböző kutatások is alátámasztják, hogy a digitális termékek szerepe egyre nagyobb növekedést produkál. Az utasok mindössze 51%-a választotta az utazási irodák által kínált utazásokat, és a turisták csupán körülbelül egyharmada keresett fel személyesen irodát a turisztikai termékek megvásárlásakor. Az európai turisták számottevő része, és világszerte az összes utazó több mint fele utazásuk megtervezése során digitális eszközöket és programokat használnak (Mammadova – Egedy, 2022).

A 21. században mint látható, a digitális turizmus többféle formában jelenik meg, amelyek közül az egyik legfontosabb az utazási irodák által kínált utazások online vásárlása. Az elmúlt évtizedben egyre elterjedtebbé váltak azok a szolgáltatások, amelyekben a vállalatok keresőmotorok segítségével kínálják fel az utazási irodák ajánlatait, figyelembe véve a felhasználók egyéni igényeit és preferenciáit. A turizmus digitalizálásának az egyik legújabb lépése az olyan okostelefon platformok létrehozása volt, amelyek az utazások és kirándulások megtervezésére és végrehajtására egyaránt használhatók (Mammadova – Egedy, 2022).

A digitalizáció, amelyet gyakran a turizmus fejlődésének motorjaként emlegetnek, mára átszövi mindennapi életünket és szabadidőnket is. Ennek köszönhetően átalakul a turizmusmarketing egyik alapeleme, a háromfázisú utazási döntési folyamat. Az utazás előtti, alatti és utáni szakaszok egyre inkább összemosódnak, így azok elkülönítése egyre nehezebbé válik. Az álmodozás és vágyakozás a különböző közösségi média platformoknak köszönhetően váltakozik, ilyenek az instagram képek, a tiktok videók és a számos bejegyzéshalmaz. Maga az információszerzés irányít át az aktív fázisba, amelyben a tényleges foglalás és az utazás történik (Csordás, 2022).

Az utazási döntésekhez felhasznált digitális, tartalomközpontú információkat ma már nem csupán a marketinggel foglalkozó szakemberek hozzák létre. A turisták és a helyi lakosok is fontos tartalomelőállítókká váltak. Ezzel párhuzamosan az utazási döntési folyamat során olyan hatalmas mennyiségű információ termelődik, amely korábban elképzelhetetlen lett volna, és gyakran feldolgozhatatlannak tűnik (Csordás, 2022).

2.1.1 Digitalizáció a turizmusban a pandémia időszaka alatt

A Covid-19 idején bevezetett egészségügyi intézkedések és korlátozások hatalmas mértékben károsították a turisztikai ágazatot. Az elmúlt években a tudományos elemzések a Covid-19 turisztikai hatásait többnyire a makrogazdaság, a sporttevékenységek, valamint a

szállodaipar szempontjából mutatták be. Azonban a pandémia turisztikai kis- és középvállalkozásokra gyakorolt hatásairól eddig kevés kutatás született. A meglévő kutatási anyagok alapján kijelenthető, hogy a digitális technológia fontos szerepet játszott a Covid-19 járvány okozta válság kezelésében (Mammadova – Egedy, 2022).

A világjárvány alatt az országok általában támogatták a „big data” állományok, a mesterséges intelligencia, a felhőtechnológia és más digitális platformok használatát. Ennek fő oka a vírus nyomonkövetése volt. A digitalizáció a „home office” rendszeren keresztül sikeresen járult hozzá ahhoz, hogy a munkavállalók a digitális irodai alkalmazásoknak köszönhetően távolról dolgozhassanak (Mammadova – Egedy, 2022).

2.1.2. Jövőbeli kilátások a turizmusra tekintve

A pandémia alatt és után a turizmus jelentős átalakuláson ment keresztül. Nagy nyomás helyezkedett a vállalkozásokra, hogy mihamarabb átalakítsák az üzleti modelljüket és felgyorsítsák a digitalizációt. Az efféle digitalizáció elősegíti összes erőforrás hatékony felhasználását a vállalkozások számára, így segíti a meghatározott fenntartható fejlesztési célok elérését. Az új technológiák alkalmazásán kívül ez az egyik legfontosabb tényező a turisztikai ágazat túlélésének biztosításában. Segíti az utazók biztonságának növelét, a látogatói élmény fokozását, valamint a fenntarthatóság és a hatékonyság előremozdítását (Mammadova – Egedy, 2022).

Ma már tisztán látszik, hogy a digitalizáció elengedhetetlen a turisztikai ágazatok továbbfejlődéséhez. Ehhez szükséges, hogy a különböző ágazatok részt vegyenek a modernizációban és fel kell karolniuk az aktuális fejlesztési koncepciókat (Mammadova – Egedy, 2022).

2.2 Digitális eszközök szerepe a turizmusban

A fogyasztói magatartást nagymértékben befolyásolja a mobiltechnológia, valamint a vállalati oldalról előállított és megosztott tartalmak. Jelentősen átalakították a fogyasztói magatartást a különböző hordozható digitális eszközök, legfőképpen az okostelefon fejlődése. A digitális hálózatok állandó elérhetősége alapjaiban formálta át az utazók távolságérzékelését, valamint az utazással összefüggő helyzetekre adott szokásos viselkedési reakcióikat. Az ilyen hordozható digitális eszközök tömegessé válása sok esetben jelentősen előrehozta az élmény értékelésének fázisát, szinte az élménnyel párhuzamossá tette. Például megfigyelhetjük a

múzeumlátogatás élményének gyökeres megváltozását, amelyet nagymértékben befolyásol az online jelenlét (Csordás, 2022).

2.2.1 A kiterjesztett valóság turisztikai alkalmazása

Az utazás alatti fogyasztói magatartás változásaként fontos megemlíteni a valós és a számítógéppel generált környezet különböző mértékű összeolvadását, amelyet kevert valóságnak nevezünk. Ezen fogalomhoz tartozik a kiterjesztett valóság és a virtuális valóság (Csordás, 2022).

A kiterjesztett valóság alkalmazása a turizmus területén megoldást szolgáltat a legkézenfekvőbb problémaára.. A korai kiterjesztett valóság (AR) alkalmazások is ezt a célt szolgálták, például úgy, hogy az okostelefon kameraképére vetített szöveges rétegek révén plusz információt nyújtottak az utazók számára. Már a 2010-es évek elején nagy reményeket fűztek a kiterjesztett valósághoz mint a mobilkommunikáció fejlődésének egyik lehetséges irányához, azonban a széles körben alkalmazható megoldások továbbra is hiányoznak, mivel eddig nem jelent meg mögötte kellő piaci hajtóerő. Sajnos ez az állítás szintén igaz a VR gyakorlati alkalmazására is (Csordás, 2022).

A kiterjesztett valósággal ellentétben a VR esetében minden megjelenített tartalom virtuálisan generált. A VR rávilágít arra, hogy ez a technológia a turizmus kiegészítése helyett egyre inkább a szórakoztatóipar irányába tolja el a felhasználói élményt. Ennek köszönhetően egy turista akár a saját lakása kényelméből is megcsodálhatja a különböző turisztikai desztinációkat, emellett használható olyan desztinációk megvizsgálására, amelyek politikai vagy technológiai okok miatt sajnos nem megtekinthetőek (Csordás, 2022).

Az okos technológiák, közöttük a mesterséges intelligencia és a digitális platformok, alapvetően alakították át a turizmus iparát. Ezek a technológiák segítenek abban, hogy gazdagítsuk a turisztikai élményeinket, emellett pedig elősegítsük a fenntarthatóságot és a helyi közösségek jólétének javítását is. A szállodák és turisztikai látványosságok is egyaránt igyekeznek kihasználni a digitális technológiák előnyeit (Fejes, 2023).

A kiterjesztett valóság és a virtuális valóság, valószínűleg a jövőben tovább fejlesztik az intelligens turisztikai célpontokat magával ragadó és interaktív élményeiket, valamint tovább gazdagíthatják a turisztikai élményt, ezáltal az intelligens turizmus az ágazat számára egyre ígéretesebb fejlődési irányként jelenhet meg (Fejes, 2023).

2.2.2 A közösségi média szerepe

Közösségi médiának nevezünk minden olyan internetalapú alkalmazást, amely lehetővé teszi a felhasználóinak, hogy saját tartalmat generáljanak és egymás között megosszák azokat. Mára számos hétköznapi tevékenységünknek elengedhetetlen része az internet, azon belül is maga a közösségi média. Korábbi tanulmányokból kiderült, hogy az egyének többnyire különböző motivációk által vannak jelen ezeken a platformokon. Ezek az alkalmazások jelentősen befolyásolják a társadalmi kapcsolatokat és a kommunikációt, emellett a legnagyobb ösztönző tényező az önbemutató (Fenyvesi, 2023).

Az új utazási szokások szerves részévé vált az élmények állandó megosztása és véleményezése a közösségi média felületein, a különböző platformok pedig eszközt és teret biztosítanak arra, hogy az utazó beszámoljon az utazási élményeiről és a visszajelzések nyomán új utazásokat tervezzen. Ezek a tartalmak az információszolgáltatás mellett magát a szórakozást is biztosítják. A közösségi médiában közzétett vélemények közvetlen hatást gyakorolnak a többi felhasználó utazás előtti döntéseire és fogyasztói magatartására. Emellett, a különböző tartalmegosztó platformokon közzétett utazással kapcsolatos fotók és videók szórakoztató tartalomként funkcionálnak. Az elmúlt évek alapján kérdéses, hogy a közösségi média mennyiben őrzi meg jelenlegi szórakoztató, tartalomszolgáltató szerepét, valamint, hogy az utazási döntés egyes szakaszaiban a közösségi médiából származó információmorzsák mennyire tudnak előtérbe kerülni (Csordás, 2022).

A szakirodalmak szerint főként két generáció van jelen leginkább az interneten, illetve közösségi médián. Ezek nem mások, mint az „Y” és a „Z” generáció. Eme generációk többnyire a közösségi médián keresztül informálódnak, kérnek tanácsot, valamint itt osztják meg a tapasztalataikat másokkal. Többek között ennek köszönhető, hogy a turizmus kiteljesedhet a közösségi hálózatokon keresztül is. Számos desztinációs marketinggel foglalkozó és turisztikai szervezet is jelen van a közösségi média felületeken, mint például az UNWTO vagy a World Tourism Forum Institute. Mindezek mellett az emberek itt osszák meg egymás között a saját utazási élményeiket, a tippjeiket, valamint helyeket ajánlanak, amelyek mások hasznára válhatnak. E célból jöttek létre a személyes oldalak mellett kifejezetten az utazásra fókuszáló YouTube csatornák, Facebook és Instagram oldalak, és egyéb blogok, ahol a vloggerek, bloggerek és influenszerek véleményezik az egyes turisztikai desztinációkat világszerte. Mivel ezen személyeknek rengetegen követik a munkásságát, ezért remek információforrásnak bizonyul. A követők általában értékelik a tartalmat, felkeresik a

tartalomgyártók által javasolt oldalakat, és többnyire az Instagramon keresztül megosszák a saját élményeiket (Fenyvesi, 2023).

2.3 A mesterséges intelligencia és a turizmus kapcsolata

Az elmúlt évtized során az információs technológiák fejlődése és az ebből fakadó technikai modernizáció jelentős átalakuláson ment keresztül. Eme változások alapján véve formálták át a jövő technológiai lehetőségeit, és olyan környezetet teremtettek, amelyben a versenyképes szereplők számára elengedhetlenné vált a folyamatos fejlődés és a technológiai trendek követése. Különösen igaz ez a mesterséges intelligencia területére, ahol a folyamatos fejlesztés ma már mindennaposnak számít. A fejlesztésekben, a piaci szereplők mellett egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a katonai alkalmazási lehetőségek (Porkoláb, 2019).

2.3.1 A mesterséges intelligencia fogalma

A mesteréges intelligencia pontos jogtudományi meghatározása meglehetősen nehéz. Ennek egyik oka, hogy a különböző tudományos területeken is másképpen definiálják az AI fogalmát, valamint a szerzők más-más elemeket emelnek ki magánál a fogalommeghatározásnál. Ez alapján kijelenthető, hogy nem beszélhetünk konkrét meghatározásról a mesterséges intelligencia esetében (Stefán, 2020).

Az általános szabályozások szerint a mesterséges intelligencia szoftvernek minősül. Azonban képes olyan feladatok megoldására, amelyet már szoftverek nem tudnak véghezvinni, hanem kizárólag csak a hús-vér emberek. Tehát olyan tulajdonságai is vannak, amelyekkel más szoftverek általában nem rendelkeznek. A szoftver vagyontárgyként való kezelése egyre gyakrabban felmerülő szempont, különösen az európai adatpiac kialakításával összefüggésben. E mögött főként gazdasági és piaci indokok húzódnak meg. A mesterséges intelligencia dologként való meghatározása szintén nem helyes, mivel a dolog, mint fizikai megjelenés hiányzik belőle. Még abban az esetben is, ha figyelmen kívül hagynánk ezt az alapvető különbséget, a technológiára csak analógia vagy jogi fikció révén lehetne alkalmazni a dolgokra vonatkozó hagyományos szabályokat (Stefán, 2020).

2.3.2 MI-alapú alkalmazások a turizmusban

Az utóbbi évtizedben a turizmus hazánk egyik legdinamikusabban fejlődő ágazatává vált. Nemcsak az utazók száma növekszik, mind belföldön, mind külföldön, hanem a turisták költése is emelkedik. Ezzel párhuzamosan egyre nagyobb az igény az élmények fokozására, a „megszerezhető élmények” értéke pedig egyre inkább a turizmus központi elemévé válik. A turizmus fő lényege az élményszerzés és ebben nyújt segítséget a mesterséges intelligencia (MI) megoldásai is. Az ezredforduló előtt az emberek térképekkel, útikönyvekkel, fényképezőgépekkel és videókamerákkal vágtak neki a nagyvilágnak, manapság mindezt egy okostelefon helyettesíti. A megváltozott utazási és fogyasztói szokások kötelező velejárója a korszerű technológia alkalmazása, valamint a turizmust segítő és támogató MI (Danyi, 2020).

A MI szerepe a turizmusban meghatározó szerepet tölt be, mivel elősegíti a turisztikai élmények optimalizálását és a fenntarthatóság biztosítását. A MI alkalmazása javítja a szolgáltatások hatékonyságát, valamint lehetővé teszi az adatalapú döntéshozatalt. Emellett a mesterséges intelligencia alkalmazása lehetőséget biztosít a turisztikai szolgáltatók számára, hogy valós idejű adatokat használjanak a turisták igényeinek pontosabb megértésére és a szolgáltatások személyre szabására. Eme technológia bevezetése a turisztikai desztinációk menedzsmentjébe javíthatja a szolgáltatások hatékonyságát és elősegítheti a fenntartható fejlődést (Fejes, 2023).

A mesterséges intelligencia által létrehozott turisztikai kezdeményezések javítják a turisztikai vállalkozások gazdasági életképességét a hatékonyságát az eredményesség és az átláthatóság növelésével. Az intelligens turizmus a fenntartható turizmusfejlesztés egyik kulcsfontosságú eszközeként szolgál, mivel elősegíti az idegenforgalmi cégek és desztinációk irányításának javítását, valamint növeli a versenyképességüket (Fejes, 2023).

2.3.3 A mesterséges intelligencia jövője a turizmusban

Az elkövetkezendő időkben az egyik legfontosabb eszköze a turizmusmarketing és a turisztikai ipar egésze számára valószínűleg a mesterséges intelligencia lesz. A mesterséges intelligencia számtalan formában részt fog venni a turizmus jövőjében. A jövőben sokkal szélesebb körben lesz létjogosultsága intelligens rendszereket használni, a turizmus folyamatának különböző szektoraiban. Valószínűsíthető, hogy a turisták legalább annyit profitálhatnak majd az MI-megoldásokból, mint akár a szolgáltatók és a desztinációk.

Kutatások bebizonyították, hogy a fiatalabb generáció tagjai már ismerik az MI-eszközöket és számos esetben nyitottak a használatára (Danyi, 2020).

Az MI kényelmes megoldásokat biztosít a fogyasztók számára. Az ilyen alapon működő felhasználás célja, hogy a fogyasztó információkeresésének idejét rövidítsék, valamint egyből számos alternatív megoldáshoz vezessék a fogyasztót. Megosztottak a vélemények abból a szempontból, hogy maga az alternatívák értékelése és a döntés mennyire szükséges, hogy a fogyasztó kezében maradjon, vagy a mesterséges intelligencia végezze el ezeket a feladatokat is helyettük. Egyelőre nehéz megjósolni, hogy mely MI-területek fognak gyorsabban, és melyek lassabban fejlődni, de a következő 10-20 évben drasztikus változások várhatóak a turizmus területén (Danyi, 2020).

2.4 QR-kódok alkalmazása a turizmusban

A mobilkódnak nevezzük a hagyományos vonalkódok egyik változatát, melyek közül az egyik legelterjedtebb és legismertebb típus a QR-kód. A QR-kód, amely jelentése „gyors válasz” a kétdimenziós vonalkódok családjába tartozik, célja, hogy a tartalmat minél hamarabb dekódolja. A QR-kód rendezett, fekete mintákat tartalmaz, egy fehér színű négyzet alapon. Az első ismert alkalmazási területe 1994-ben történt, amikor is a Toyota egyik leányvállalata használta az alkatrészgyártásban, valamint a különböző egységek és folyamatok azonosítására (Ráthonyi, 2016).

A QR-kódoknak kétféle alkalmazási területe ismert. Egyrészt a felhasználó beolvassa a QR-kódot a mobilkészülékével, és így webcímhez vagy szöveges információhoz jut, másrészt a szolgáltatók is küldhetnek QR-kódokat a felhasználók eszközeire, amelyek például virtuális jegyként is funkcionálhatnak. A QR-kódok betörték minden lényegesebb területre, így a turizmus sem maradhatott ki ebből. A turizmusban számos példával találkozunk a QR-kódok használatát illetően (Ráthonyi, 2016).

Mielőtt egy vállalkozás bevezeti a QR-kódok használatát kulcsfontosságú annak felismerése, hogy a kódnak hozzáadott értéket kell képviselni. Gyakori alkalmazási terület, hogy egy adott cég a kedvezményeit és a kiemelt ajánlatait társítja a kódokhoz. Napjainkban a rengeteg kiemelt ajánlattal találkozhatunk, ezért például a szállásadás terén a QR-kódok alkalmazása elsősorban az ügyfélszolgálat és a vendégélmény javítását szolgálhatja. Bár a speciális ajánlatok közlése továbbra is indokolt, célszerű az egyensúlyra való törekvés, az információátadás és az élménynövelés. A kódok segítségével a szállásadó hasznos tippekkel láthatja el a vendégeit. Például a szobában, liftben, a hallban és a szállás más területein való

alkalmazással. Tartalmilag a kódokat fel lehet használni a szállás promóciójában és hasznos információk nyújtásában a vendégek részére (Ráthonyi, 2016).

Az éttermek szintén kihasználják a QR-kódok által nyújtott lehetőségeket. Kiváló lehetőség a vendégforgalom növelésére, valamint olyan szolgáltatást nyújtsanak, mellyel erősíthetik a versenypozíciójukat (Ráthonyi, 2016).

A QR-kód használata a légitársaságok körében már bevett gyakorlat. A legtöbb repülőtéren elérhető a QR-kódos check-in rendszer, amelynek lényege, hogy az utas a beszálláshoz szükséges kódot a mobiltelefonjára kapja meg. Ezáltal nincs szükség nyomtatott beszállókártyára – elegendő a telefonon tárolt QR-kód, amelyet a beszállás előtt elektronikus úton ellenőriznek a repülőtéri kapuknál. Eme kódok egy széles körben alkalmazott formája a turizmusban, amikor a turistáknak a nevezetességek környékén, vagy utcatáblákon elhelyezett kódok által egy adott attrakcióról kaphat információt. Ennek köszönhetően a turista idegenvezető nélkül is fel tudja fedezni a különböző desztinációkat (Ráthonyi, 2016).

A QR-kódok turisztikai alkalmazásában számos lehetőség rejlik, mellyel a turisztikai vállalkozások növelhetik a vendégek kiszolgálásának színvonalát. A turisztikai vállalkozásoknak sikeresen kell alkalmazniuk a QR-kódokat, valamint szükséges, hogy ezen kódok használatát beintegrálják a turisták mindennapjaiba (Ráthonyi, 2016).

III. FEJEZET

KUTATÁSI EREDMÉNYEK

3.1 A kutatás célja és módszertana

Szakdolgozatom célja volt, hogy feltárjam a digitális technológiák, különösen a QR-kód alapú információs rendszerek szerepét és lehetőségeit Beregszász turizmusának fejlesztése érdekében. A tanulmányom arra keresi a választ, hogyan lehet a modern, digitális eszközöket hatékonyan integrálni a helyi turisztikai kínálatba oly módon, hogy az elősegítse a kulturális örökségek megőrzését és segítse a turisták tájékozódását. Külön figyelmet fordítottam a helyi szakértők meglátásaira, mivel ők jól ismerik Beregszász adottságait, hátrányait és lehetőségeit a turizmus szempontjából.

A kutatásomban kvalitatív megközelítést alkalmaztam, mivel a célom nem statisztikai értelemben vett általánosítás volt, hanem a jelenségek mélyebb megértése. Az adatgyűjtés alapját félig strukturált interjúk képezték, melyek során előre megfogalmazott nyitott kérdések segítségével gyűjtöttem be a válaszokat. Az interjúk lehetővé tették, hogy az alanyok szabadabban fejtssék ki véleményüket, emellett biztosították, hogy a tartalmuk összehasonlítható és tematizálható legyen.

Összesen hét turisztikai szakemberrel készítettem interjút, akik közül mindannyian kapcsolatban állnak Beregszász turizmusával, akár mint helyi idegenvezetők, turisztikai egyesületek tagjai, önkormányzati szakemberek vagy utazási irodák vezetői. Az alanyok kiválasztásánál törekedtem a reprezentativitásra a szakmai háttér és a nézőpontok sokszínűsége tekintetében. A megkérdezettek hozzájárultak ahhoz, hogy az interjúkat felhasználjam a dolgozatom megírásához.

Az interjúk 17 kérdésből tevődtek össze, melyeket három fő témakör köré csoportosítottam:

- a beregszászi turizmus jelenlegi helyzete és fejlődési lehetőségei,
- a QR-kódok használatának tapasztalatai és potenciálja,
- a kulturális örökség és a turisztikai tartalomfejlesztés kapcsolata.

Az összegyűjtött adatokat tematikus tartalomelemzéssel dolgoztam fel. A válaszokat kérdésenként kategorizáltam, majd az egyes témákon belüli gyakori véleményeket és egyedi megállapításokat külön kiemeltam. Az elemzések során igyekeztem arra törekedni, hogy a

kutatás során felmerülő visszatérő motívumokat vizuálisan, diagramok formájában is bemutassam. Ezáltal átláthatóbbak a szakértői vélemények közötti hasonlóságok és eltérések.

Eme módszertan előnye, hogy az adott turisztikai szakemberek szabad kezet kaptak, hogy ötleteiket és meglátásaikat feltárják, amelyek javaslatokként szolgálnak a város jövőbeli turisztikai fejlesztéseihez.

3. 2 Az interjúalanyok bemutatása

A szakdolgozatom kutatásához kiválasztott turisztikai szakemberek mindannyian jól ismerik Beregszász turizmusát és aktív szerepet vállalnak a térség idegenforgalmi életének szervezésében, fejlesztésében és elemzésében. A hét megkérdezett interjúalany között találhatóak idegenvezetők, utazásszervezők, valamint helyi turisztikai egyesületek képviselői is. A személyek kiválasztásában fontos szempont volt, hogy a válaszadók több éves tapasztalattal rendelkezzenek a beregszászi turizmus terén, valamint, hogy közvetlen rálátásuk legyen a turisták viselkedésére és igényeire.

Kutatásom során a következő szakemberekkel készítettem interjút:

- **Birtók Vanessza** – idegenvezető, a Rákóczi Tour-vezetője,
- **Horváth Zoltán** – idegenvezető, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Ifjúsági Szervezetének alelnöke,
- **Vezsdel László** - a Kárpátaljai Hazajáró egyesület túravezetője,
- **Izsák Tibor** - PhD docens, a II.Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Földrajz és Turizmus Tanszékének a helyettes tanszékvezetője, idegenvezető,
- **Kozub Gergely** – idegenvezető, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete Öregdiák Szövetségének az elnöke,
- **Fodor Gyula** – PhD docens, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, tudományos és nemzetközi kapcsolatokért felelős rektorhelyettese, idegenvezető,
- **Mester András** - a Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács elnöke.

A válaszadók széleskörű szakmai háttere lehetővé tette, hogy a kutatás során több szempontból is megvizsgálhassam a QR-kódos városnézés lehetőségeit, illetve annak várható fogadtatását és gyakorlati alkalmazhatóságát a helyi turizmusban. A válaszok elemzése során fontos célom volt, hogy a gyakorlatban is hasznosítható következtetéseket vonjak le, különös

tekintettel a digitális információs eszközök elfogadottságára és integrációjára a hagyományos idegenvezetés mellé vagy helyett.

3.3 Eredmények elemzése

Kutatásomban Beregszász jelenlegi turizmusát vizsgáltam, különös tekintettel a QR-kódos városnézés lehetőségeire. Ennek érdekében interjúkat készítettem különböző turisztikai szakemberekkel. Az elemzés során azonosítottam a leggyakrabban megjelenő témákat, amelyek betekintést nyújtanak a város turisztikai sajátosságaiba. A kérdéseket hét különböző csoportba osztottam be, az eredményeket pedig a továbbiakban ismertetem.

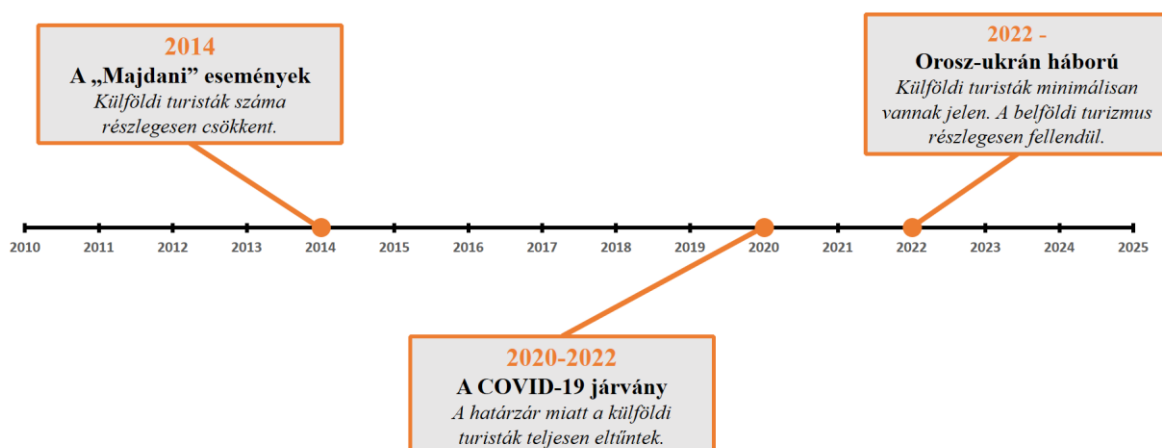
3.3.1 A helyi turizmus helyzete és kihívásai

A kutatásomban először is szerettem volna választ kapni, hogy a különböző turisztikai szakembereknek milyen tapasztalatai vannak a helyi turizmusról, hogy milyen változások észleltek Beregszász turizmusában az elmúlt években, valamint, hogy szerintük az országban jelenleg is dúló orosz-ukrán konfliktus milyen mértékben befolyásolta a város turizmusát.

A kapott válaszok alapján megállapítható, hogy Beregszász turizmusa az utóbbi években jelentős visszaesést produkált. Ennek fő oka a COVID-19 világjárvány, valamint az országban zajló háborús konfliktus. Számos interjúalany szerint ezek az események különösen negatív hatással voltak a turisták számának alakulására. Birtók Vanessza szerint jelenleg inkább az egészség turizmus és a városi nevezetességek látogatása az, ami fenntartja a beregszászi turizmust. A helyi turizmus tehát „minimális szinten” működik és a helyi szolgáltatók igyekeznek megtartani ezeket a számokat. Eme állítást Horváth Zoltán is alátámasztotta, valamint felhívta a figyelmet arra, hogy Beregszász és környéke mindig is fontos volt a magyar és ukrán turisták és különböző lehetőségeket kínált a látogatóknak.

Megfigyelhető, hogy korábban nagyon sok magyar turista látogatta meg Beregszászt, azonban a 2022-ben kitört háborús konfliktus óta a külföldi turizmus csaknem teljesen eltűnt és helyét a belföldről érkező turisták váltották fel. Izsák Tibor így fogalmazott: *„Nem is a COVID adta az első szűrást, hanem még a 2014-ben a Majdan utáni időszak, amikor nagyon megcsappant a turistáknak a száma. Ehhez hozzájárult még a COVID, amikor szintén csökkent a turisták száma, és a háború óta lehet mondani, hogy ez nem működik.”*

Mester András elmondása szerint a járványt megelőzően dinamikus fejlődő turizmus volt megfigyelhető Kárpátalján. Évről évre több szolgáltató jelent meg és a minőség is évről évre javult.

11. ábra: Beregszász turizmusát befolyásoló események
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Ez alapján elmondható, hogy a magyarországi turisták visszaszorulása ellenére a belföldi turizmusban tapasztalható némi fellendülés. A belső Ukrajnából érkező vendégek, akik korábban nem látogatták meg a térséget, ma egyre nagyobb számban vannak jelen. A helyi turizmus jövőjével kapcsolatban az interjúalanyok optimisták, de óvatosan nyilatkoztak. Úgy vélik, hogy a háború befejeztével és a politikai stabilitás helyreállításával ismét elindulhat a fejlődés, feltéve, hogy megfelelő marketing- és beruházási stratégiák támogatják a fellendülést. Fontos lenne visszacsábítani a magyarországi turistákat, ugyanakkor a belföldi turizmusban rejlő lehetőségeket is ki kell aknázni.

Összességében tehát elmondható, hogy a Kárpátaljai turizmus, így Beregszász helyi turizmusa is jelentős mértékben visszaesett az elmúlt történések hatására. Azonban a belföldi turizmus terjedése és a helyi kulturális értékek, mint a termálvizek és a történelmi helyszínek segíthetnek a turizmus fenntartásában és jövőbeli fejlődésében.

3.3.2 Digitális eszközök használata a turizmusban

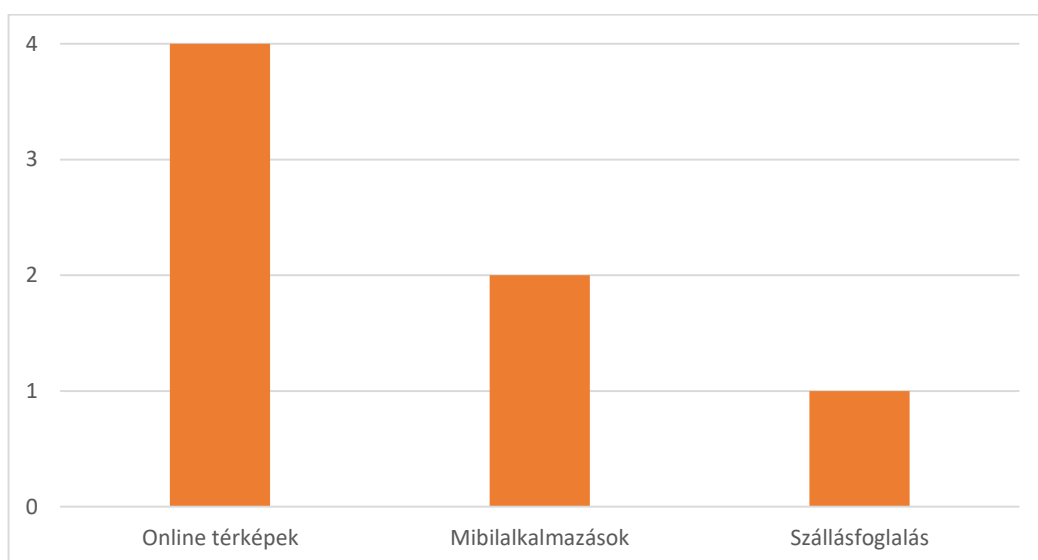
A továbbiakban fő szempont volt, hogy a szakemberek, hogyan vélekednek a digitális eszközökről, valamint annak használatáról Beregszász turizmusában. Kiemelt szerepet kapott

a QR-kódok használata. Megvizsgáltam, hogy milyen előnyei vannak egy QR-kódos városnézésnek, valamint érdekelt, hogy az interjúalanyok szerint a turisták milyen digitális eszközöket használnak az információszerzéshez. A kapott eredményeket a továbbiakban ismertetem.

A szakértők válaszaiból kiderült, hogy a turisták főként a digitális eszközök alapvető formáit használják, például online térképeket és foglalási pontokat, míg a helyspecifikus digitális megoldások, mint a QR-kódos rendszerek egyelőre kevésbé elterjedtek Beregszászban.

Ahoogy Birtók Vanessza fogalmazott: *„Leginkább a foglalási platformokról lehet szó, tehát a Booking, hogyha szállást foglalnak...”*, és csak ezt követően, a helyszínen keresik fel az objektumokat, programokat. Ezzel szemben Horváth Zoltán pozitív tendenciákat is észlel, különösen a természetjárás területén: *„a mobil alkalmazások és online térképek egyre nagyobb teret hódítanak, nemcsak a túraszervezőnek, hanem a turistáknak is”*. Azonban az is szemmel látható, hogy főként a fiatalabb generációk körében van növekvő kereslet a digitális eszközökre, *„Ők már nemigen olvasnak útikönyveket, számukra ezek tényleg nagyon komoly potenciált rejtene”* – Fodor Gyula.

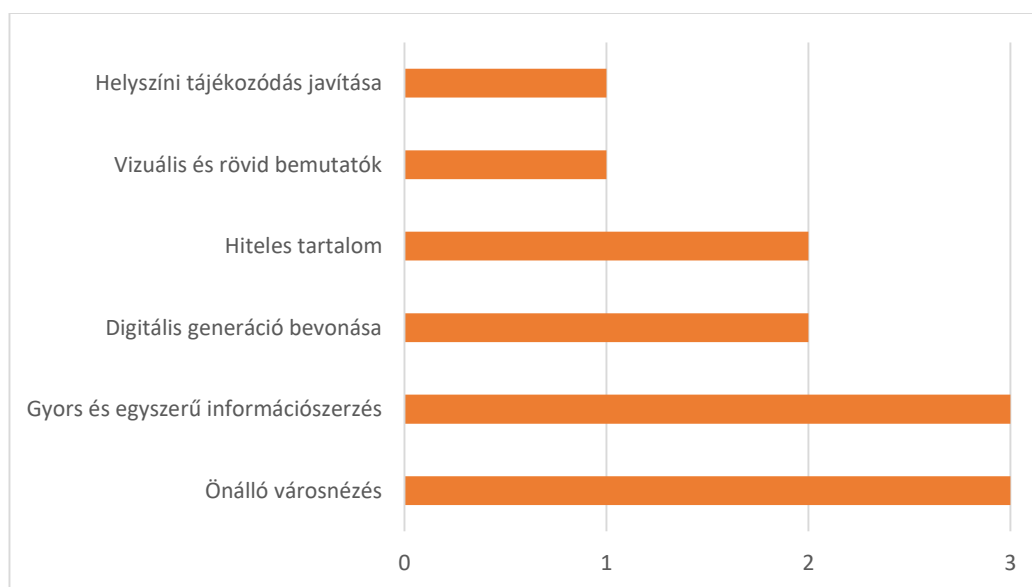
Ugyanakkor több interjúalany rámutatott arra, hogy a QR-kódos vagy más fejlettebb digitális megoldások jelenleg nem kapnak szerepet a város turizmusában. Tehát elmondható, hogy a technikai lehetőségek adottak, jelenleg a digitális információs eszközök használata inkább spontán, mintsem tudatos és rendszerbe szervezett.

12. ábra: Digitális eszközök használata Beregszászban, szakértői vélemények alapján
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Fontos azonban megemlíteni, hogy a válaszadók túlnyomó része pozitívan értékelte a QR-kódos információs rendszer lehetőségeit, hangsúlyozva annak önállóságát, gyorsaságát és hitelességet segítő szerepét.

A QR-kódos rendszerrel nem szükséges idegenvezetővel együtt végigjárni a várost, hanem a turisták önmaguk is képesek információkat szerezni. Horváth Zoltán szerint a rendszer naprakész tájékozódást biztosíthat, amelyek megfelelő módon foglalják össze Beregszász minden látványosságát. Hozzátette, hogy a turisták számára az is fontos, hogy az információ hiteles és pontos legyen.

13. ábra: QR-kódok előnyei, szakértői vélemények alapján
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Többen is hangsúlyozták, hogy a QR-kódok különösen a fiatalabb generáció számára lehetnek vonzóak. Ezen személyek szívesen használják a digitális eszközöket az ismeretszerzés során. Emellett felmerült, hogy az idősebb korosztály számára is előnyös lehet az egyszerű és világos rendszer, amely könnyen kezelhető és nem igényel nagyobb technikai jártasságot. Izsák Tibor egy gyakorlati példát is felhozott, miszerint: „*ha Fedák Sári emlékműve mellett lenne egy QR-kód, akkor legalább tudnák, hogy ki van ott a márványban*”.

Összességében tehát elmondható, hogy a QR-kódos rendszer bevezetése jelentős előnyöket kínálna, különösen az egyéni turisták és a fiatalabb generációk számára. A kulcs a jól szerkesztett, naprakész, hiteles tartalom, valamint a széles körű és látható elhelyezés lenne.

3.3.3 Többnyelvűség és elérhetőség

A továbbiakban fontos volt meghatározni, hogy szükséges-e, hogy a QR-kódok többnyelvű információkat tartalmazzanak, valamint ,hogyan lehet ezeket a kódokat a helyi kulturális értékek népszerűsítésére a leghatékonyabban használni.

A válaszadók döntő többsége egyetértett abban, hogy a QR-kódos városnéző rendszer akkor lehet igazán hatékony, ha a tartalmak több nyelven is elérhetőek. Ez a megközelítés nemcsak a térség nyelvi sokszínűségét, hanem a potenciális látogatók sokféleségét is figyelembe veszi. A leggyakrabban megnevezett nyelvek az ukrán, a magyar és az angol voltak.

A többség hangsúlyozta, hogy az ukrán mint államnyelv, illetve a magyar mint a város és a régió egyik domináns nyelve mindenképp alapfeltétel. *„Mindenképpen elengedhetetlen az államnyelv, illetve mivel Beregszászról és a Beregszászi járás magyar lakta vidékéről van szó, ez a két nyelv a legfontosabb”* – monda Horváth Zoltán. Emellett az angol nyelv szerepét is többen kiemelték, mivel a nemzetközi turizmus fellendülésével ez elengedhetetlen eszköze lehet a külföldi látogatók informálásának. Fodor Gyula véleménye szerint: *„Ha visszatér majd a vidékünkre a nemzetközi turizmus, akkor esetleg majd angol nyelven is érdemes lesz ezeket az információkat hozzáférhetővé tenni”*. Továbbá Vezsdel László az interaktív tartalmak fontosságát emelte ki, amelyek nem csak szöveges, hanem videós vagy hanganyagokat is tartalmazhatnak, akár különböző nyelveken is.

A QR-kódok használatának egyik legfontosabb előnye, hogy a fizikai térben viszonylag kis helyen elférő tartalmakat képesek közvetíteni. Az interjúalanyok egyértelműen hasznosnak tartják ezt az eszközt a helyi kulturális értékek népszerűsítésére.

A legtöbben a helyszíni kihelyezés fontosságát hangsúlyozták. Kozub Gergely szerint: *„Az épületnek a falára, a szobrok talapzatára felkerülhetnek ezek a QR-kódok, nem ront az összképen, nem foglal sok helyet”*. Vezsdel László a QR-kódok alternatív terjesztésére is felhívta a figyelmet. Véleménye szerint nemcsak a helyszíneken, hanem a szálláshelyeken és a turisztikai pontokon is el kell helyezni kódokat vagy azok elérhetőségeit.

Több alany hangsúlyozta, hogy a QR-kódos rendszer nemcsak információt közvetít, hanem digitális élményt is nyújt egyaránt. Sikeresége attól függ, hogy mennyire megbízhatóak és pontosak a tartalmak.

Összefoglalva elmondható, hogy a QR-kódok kiváló lehetőséget biztosítanak a helyi kulturális örökségek népszerűsítésére. A hatékonyság kulcsa az információk hitelessége, nyelvi sokszínűsége és technológiai kivitelezése.

3.3.4 QR-kódos rendszer szerepe az idegenvezetésben

A válaszadók többsége egyetértett abban, hogy a QR-kódos városnéző rendszer nem helyettesítheti az élő idegenvezetést, ugyanakkor kiválóan kiegészítheti azt. Birtók Vanessza hangsúlyozta, hogy: „*Helyettesíteni nem tudja, mert mindig van egy történet, egy legenda, egy eset, amiről lehet, hogy a helyi idegenvezetők tudnak, viszont az internet nem*”. Hasonló véleményen van Horváth Zoltán is, aki rámutatott arra, hogy egy QR-kód segítséget nyújthat a nagyobb csoportoknál, ahol nem minden résztvevő tud odafigyelni az idegenvezetőre. Ebben az esetben lehetőség van arra, hogy az érdeklődők egyénileg is pótolhassák az információkat, ezzel kiegészítve a hallottakat. Ugyanakkor ő is hangsúlyozta, hogy az emberi tényező, a személyes kapcsolat és a helyi sajátosságok bemutatása nem pótolható technikai eszközzel.

Vezsdel László és Kozub Gergely is kiemelik, hogy a QR-kódokat olyan módon kell kialakítani, hogy az ne váljon a hagyományos idegenvezetés alternatívájává, hanem inkább a technológiai háttérrel biztosítsa. Izsák Tibor szerint is egy élő idegenvezető jelenléte elengedhetetlen, különösen ha a turistáknak kérdéseik vannak vagy egyéni igények merülnek fel, viszont elismeri, hogy „*azok számára akik nem szeretnék fizetni*”, a QR-kódos megoldás hasznos alternatíva. Fodor Gyula pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy az idegenvezetők jelenléte nélkülözhetetlen a váratlan szituációk kezelése miatt, ugyanakkor hasznosnak tartja a QR-kódos rendszert a fiatalabb generáció számára.

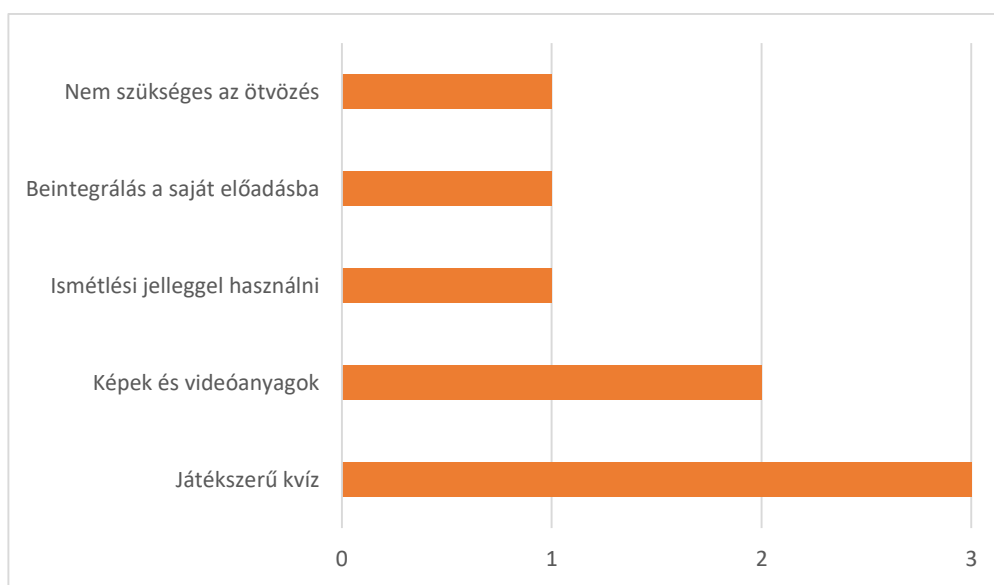
Tehát elmondható, hogy a szakértők egybehangzóan kiegészítő szerepet tulajdonítanak a QR-kódos rendszernek.

A válaszadók különböző ötleteket fogalmaztak meg afelé, hogy hogyan is lehetne beintegrálni ezt a rendszert a hagyományos túrákba. Ha összességében kellene nézni, akkor a legtöbb javaslat az interaktivitás növelésére és a tartalom bővítésére irányult.

Birtók Vanessza például játékszerű városnézést javasolt, ha az idegenvezetés gyerekcsoportok felé történik, ahol a QR-kódos információk alapján játékokat vagy vetélkedőket lehetne szervezni. Vezsdel László véleménye szerint érdekes lenne kvízzjátékokat beintegrálni a városnézés végére, valamint drónfelvételeken keresztül a ritkán látott tájakat is meg lehetne tekinteni. Elmondása szerint így a turista „*olyan dolgokat is láthat, amit máshogy nem tudna megtekinteni*”.

Horváth Zoltán elmondása szerint a QR-kódok jó emlékeztetőként szolgálnának a turisták számára, amellyel a turisták a kapott információkat mégjobban elmélyíthetnék. Kozub Gergely szintén játékos formában képzei el az QR-kódok egyesítését a hagyományos idegenvezetéssel. Szerinte kérdőívekkel és különböző játékokkal lehetne népszerűbbé tenni az

ilyen túrákat. Azonban Izsák Tibor szerint az idegenvezető szerepe abban rejlik, hogy felhívja a figyelmet a QR-kódokra, valamint, hogy „*beépítse azokat a saját előadásába*”, illetve ismerni e kell a tartalmát, hogy hiteles és egységes élményt nyújtson. Fodor Gyula véleménye szerint a legjobb ilyen módszer, ha az idegenvezető ismerteti a történelmi hátteret, a QR-kódok pedig képekkel, videóanyagokkal és további információkkal teszik azt érdekesebbé. Mester András szerint azonban nem szükséges az ilyen városnézést a hagyományos idegenvezetői túrákkal ötvözni.

14. ábra: QR-kódok beintegrálása a hagyományos idegenvezetésbe
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Összességében elmondható, hogy a QR-kódos rendszer hatékonyan beépíthető a hagyományos túrákba, főként ha az idegenvezetők kreatívan és tudatosan alkalmazzák.

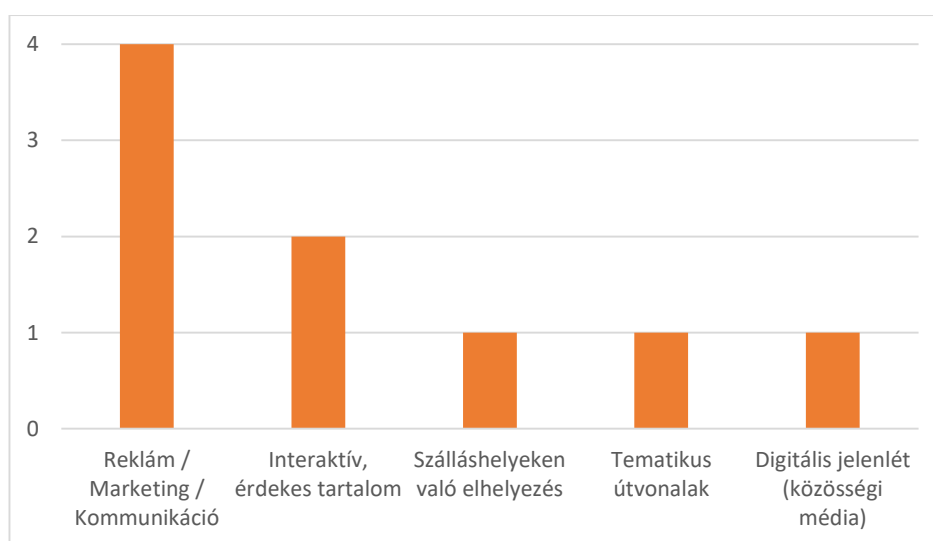
3.3.5 Gazdasági és turisztikai hatások

A továbbiakban megkérdeztem a szakértőket, hogy maga a QR-kódos városnézés hogyan is befolyásolhatná a helyi gazdaságot és turizmust, valamint, hogy hogyan is lehetne ezt a rendszert vonzóbbá tenni a turisták számára.

A válaszadók bizonyos tekintetben eltérő véleményen voltak. Számos részük nem gondolja, hogy ez a rendszer valamelyest is segítené a helyi gazdaság fellendülését, azonban abban egyetértettek, hogy Beregszász Turizmusát mindenféleképpen fellendítenék.

Birtók Vanessza, Hotváth Zoltán és Vezsdel lászló mindannyian egyetértettek abban, hogy maga a QR-kód nem hozna jelentős gazdasági fellendülést, mivel ez a rendszer ingyenes, így bárki megtekintheti őket, tehát nem generál bevételt. Azonban hangsúlyozták, hogy a turizmust részben fellendítheti a QR-kódok kihelyezése, mivel érdekes és plusz információkkal szolgálhatnak a turisták számára. Vezsdel László abban látja a gazdasági hatásokat, ha: *„ha promotálnánk a helyi termékeket a QR-kódokkal”*. Ez minimális bevételeket generálhatna, de nem számottevően. Kozub Gergely szerint, ha a gazdaságot nem is, a turizmust bizonyos mértékben befolyásolná ez a rendszer. Mivel elmondása szerint, ha ennek híre menne, valószínűleg több turista látogatná meg Beregszászt. Viszont a tömegturizmus számára nem hozna nagyobb változást. Izsák Tibor elmondása szerint *„ha tudnák, hogy mindegyik objektumnál van QR kód, akkor keresnék. Ha többet mászkál a turista, akkor már biztos, hogy betér valamelyik étterembe”*. Ezáltal ez a rendszer a helyi vállalkozások számára bevételt generálhatna és elősegíti a gazdaság növekedését. Fodor Gyula véleménye szerint abszolút serkentené mint a gazdasági, mint a turizmust. Eme rendszer növelné a turisták célcsoportjait, akik meglátogatják ezt a vidéket. Szerinte: *„a keresletnövekedés a helyi turisztikai vállalkozásoknak a jövedelmezőségében is idővel meg tudna mutatkozni, tehát konkrét gazdasági hasznot hajtana ezeknek is, rajtuk keresztül vagy az adóbevételeken keresztül pedig a városnak vagy az egész Berekvidéknek is”*.

Összességében tehát elmondható, hogy a QR-kódos városnézés pozitív hatással lenne a helyi gazdaságra és turizmusra, mivel passzív bevételt generálhatna a vidék számára, valamint fellendíthetné helyi turizmust is egyaránt.

15. ábra: A QR-kódos városnézés vonzóbbá tételének javasolt módjai
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

A szakértői válaszok alapján elmondható, hogy a QR-kódos városnézés sikeressége jelentős részben a tartalom minőségén múlik. Többen hangsúlyozták a reklámokat az online térben, különösen a közösségi média felületein. Fodor Gyula szerint: *„a hirdetéseknek az elsődleges felületei nem az újságok, még talán nem is a rádió vagy televíziós hirdetések, hanem leginkább a közösségi oldalak, hiszen kutatások bizonyítják, hogy a turistautak előkészítésében ezek a különböző közösségi oldalak, a Facebooktól az Instagramon, keresztül a Twitterig vagy a TikTokig nagyon komoly szerepet játszanak”*.

Emellett kiemelt szerepet kapott a tartalom interaktivitása is. Kozub Gergely és Izsák Tibor is egyaránt úgy véli, hogy a rendszer akkor lehet vonzó, ha a QR-kódok érdekesek és tartalmaznak interaktív dolgokat. Birtók Vanessza azonban a tematikus útvonalak létrehozását javasolta és ezek mellett a reklámok jelentőségét. Vezsdel László a szállodákban való kihelyezésre hívja fel a figyelmet, míg Horváth Zoltán a digitálisan aktív turisták igényeire helyezte a hangsúlyt.

Megfigyelhető tehát, hogy a QR-kódos rendszer sikerességének a kulcsa a célcsoportok igényeihez igazított, érdekes és jól kommunikált tartalom, valamint a megfelelő hirdetés.

3.3.6 Látnivalók és tartalmi javaslatok

Az interjúalanyok válaszai alapján kijelenthető, hogy a QR-kódos városnézés során elsősorban a történelmi és kulturális szempontból jelentős helyszínek bevonását tartják fontosnak. A legtöbb válaszadó a belváros központi részét emelte ki, mint fókuszpontot.

Emellett Horváth Zoltán és Vezsdel László is javasolta, hogy a természetes környezet és a Beregszász környéki dombok, szőlőkultúra és bortermelés is érdemes lehet a QR-kódos bemutatásra. Kozub Gergely pedig azt javasolta, hogy a városnézés tematikusan haladjon Beregszász alapításától napjainkig.

A továbbiakban érdekelt, hogy a szakértők szerint szükséges-e interaktív elemekkel vonzóbbá tenni a QR-kódos városnézést, valamint, hogy esetleg milyen ötleteik vannak ezzel kapcsolatban. Kiderült, hogy a 7 interjúalany közül 6 szerint szükséges interaktív elemek bevonása. Ezáltal a rendszer nemcsak informatív, hanem élményszerűbb is lehet.

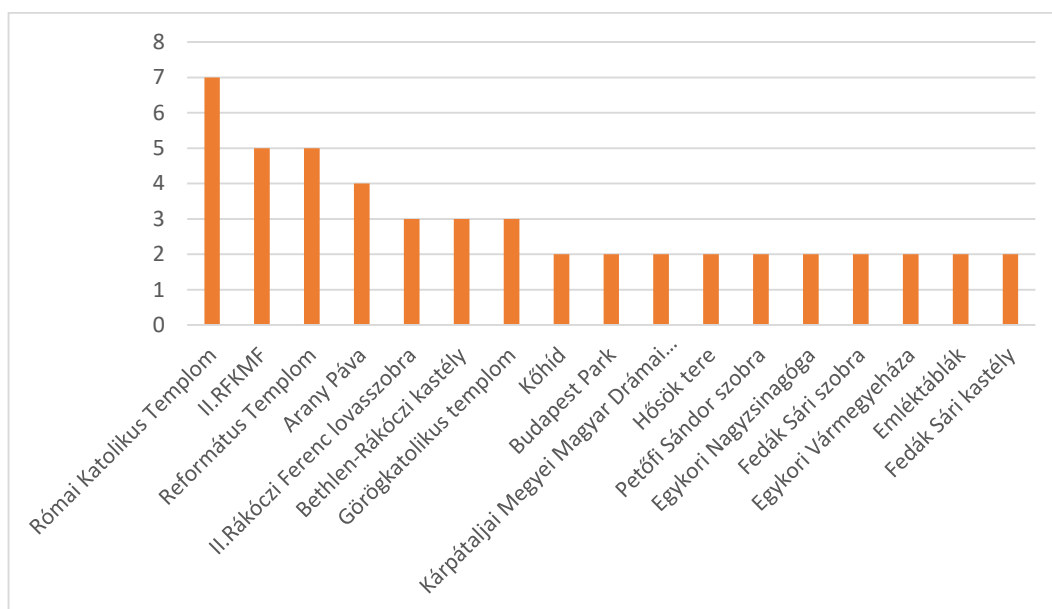
Birtók Vanessza és Horváth Zoltán a régi és mai állapotokat összevető képes anyagok beépítését javasolja. Vezsdel László szerint pedig a drónfelvételek és a rejtett látványosságok felfedezése is népszerű lenne.

Kozub Gergely különösen hangsúlyozta az interaktív felület fontosságát. Szerinte érdekes lenne: *„választani a QR-kód beolvasása után, hogy én annak a történelmét szeretném*

megismerni, vagy annak a legendáját”. Fodor Gyula szerint pedig inkább a fiatalabb generáció számára lenne érdekesebbek az interaktív tartalmak. Meglátása szerint érdekes lenne egy interaktív térképet létrehozni, ahol a különböző objektumra való kattintással szerezhetünk információkat.

Izsák Tibor és Mester András visszafogottabb véleményen voltak. Izsák Tibor szerint az interaktív elemeket fokozatosan kell beépíteni, míg Mester András szerint az interaktív elemek nem szükségesek a QR-kódos városnézéshez.

A következő lépés a tematikus túrákra való igény felmérése volt. Erre a kérdésre a helyi turisztikai szakértők és idegenvezetők szerint van igény az efféle kezdeményezésekre. A válaszadók egyhangúlag támogatják az elképzelést, azonban hangsúlyozták, hogy enne a bevezetése jelentős előkészítést és tervezést igényel.

16. ábra: Potenciális látnivalók

(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

A leggyakrabban említett témák között szerepelnek a történelmi és gasztronómiai utak, valamint a vallási és irodalmi séták is egyaránt. Horváth Zoltán a gasztronómiai és történelmi túrákat hangsúlyozta, míg Vezsdel László az irodalmi séták mellett tette le a voksát. Fodor Gyula pedig felhívta a figyelmet, hogy ezek a tematikus túrák már korábban is jelen voltak, noha QR-kódok nélkül. Ebből következik, hogy ez egy remek lehetőség egy létező tematikus túrát fejleszteni a QR-kódos rendszer segítségével.

Kozub Gergely a túrák megfelelő tematizálását emelte ki. Szerinte: *„ha csak történelem szempontjából néznénk, akkor ugye lehetne már felépíteni egyet, hogy megadott számok QR kódokat keresni, vagy külön tényleg csak a gasztronómiára építeni, mert összekeverve talán kisebb káoszt okozhat az emberek számára”*. Mester András véleménye szerint pedig minden újírtásra szükség van a turizmus területén Beregszászban.

Összefoglalásként elmondható, hogy a válaszadók szerint az interaktív tartalmak jelentősen növelnék a QR-kódos városnézés népszerűségét, valamint egyetértettek abban, hogy a tematikus túrák bevezetése remekül gazdagítaná a QR-kódos városnézés koncepcióját.

3.3.7 Promóció és fejlesztési javaslatok

Az elkövetkezendőkben fontosnak tartottam megállapítani, hogy az interjúalanyok szerint hogyan is lehetne népszerűsíteni a QR-kódos túrákat, valamint, hogy szerintük jelenleg hogyan tájékozódnak a turisták napjainkban Beregszászban és hajlandóak lennének-e használni az ilyen túrákat.

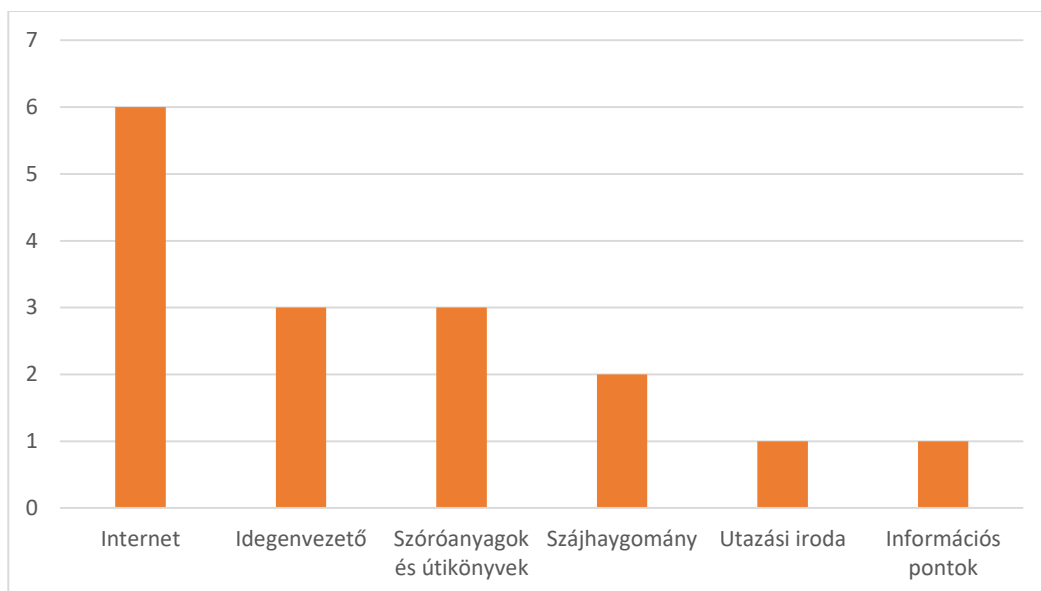
A QR-kódos túrák népszerűsítésére vonatkozó kérdésre adott válaszok alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a válaszadók kiemelten fontosnak tartják a marketing szerepét. Az interjúalanyok többsége szerint az ilyen jellegű városnézés sikeressége attól függ, hogy milyen platformokon és milyen módon jut el a célközönséghez.

A közösségi média fontosságát mindenki hangsúlyozta. Horváth Zoltán szerint: *„bizonyos és konkrét csoportot szeretnénk megszólítani, hogy ezekről érdemes lenne különböző felületeken videókat, bemutatókat készíteni, és ezeket a közösségi médiában is akár reklámozni”*. Vezsdel László pedig egy konkrét példát hozott fel ezt illetően: *„most nyílt Beregszászban nemrég turisztikai információs központ itt a Római Katolikus Templom környékén. Ott is lehetne népszerűsíteni plakátokkal, esetleg ilyen módszerekkel”*.

A célcsoportokat tekintve a válaszadók egyetértettek, hogy a QR-kódos városnézés elsősorban a fiatalabb generációt célozza meg, ebből következően hozzájuk kell igazítani a különböző promóciós stratégiákat. Emellett szerepet kaphatnának a hagyományos eszközök is. Fodor Gyula például a „jó bornak is kell a cégér” elv alapján úgy véli, hogy szükséges: *„minél több ide látogató turistával megismertetni, azzal a szándékkal, hogy már maguk vigyék tovább”*.

Tehát elmondható, hogy a QR-kódos túrák népszerűsítésének a leghatékonyabb módja a digitális platformokra épülő megfelelő marketing használata, valamint a klasszikus hirdetési eszközök igénybevétele. A siker kulcsa a fiatalabb generáció érdeklődési körében rejlik.

A továbbiakban érdekelt, hogy a válaszadók szerint a turisták jelenleg hogyan tájékozódnak a városban. A válaszok alapján elmondható hogy kiemelkedő szerepet kap az internet használata (17. ábra).

17. ábra: A turisták tájékoztatósi módjai Beregszászban
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Mint megfigyelhető az internet az elsődleges információforrás a beregszászi turisták számára, különös figyelembe véve az egyéni turistákat. Ez a meghatározás magába foglalja a weboldalt, a közösségi médiát és a Google térképeket is. Emellett többen is említették, hogy a turisták egyszerűen végigsétálva fedezik fel a várost, ám ilyenkor nem kapnak információkat a különböző objektumokról.

Látható, hogy bizonyos szerep jut az idegenvezetők és a szóróanyagok használatba vételére, azonban nem nevezhető számottevőnek az ilyen jellegű túrák használata. Idegenvezetésre főként a szervezett túrák keretében kerül sor. Fodor Gyula és Izsák Tibor szerint a turisták sokszor egymástól és ismerősöktől szereznek információkat Beregszász látványosságairól. Mester András pedig hangsúlyozta, hogy: *„erről a turisták körében kellene egy felmérést végezni”*.

Ezt követően megvizsgáltam, hogy a szakértők szerint lenne-e hajlandóság az ilyen jellegű QR-kódos túrák használatára. A válaszok alapján kijelenthető, hogy eme túra igénybevétele bizonyos szinten korosztályfüggő. Birtók Vanessza elmondása szerint: *„mindenféléképpen a fiatalabb generációról kell beszélni, tehát ők szívesen használják. A gyerekeknek ez egyfajta játék. Az idősebb generáció természetesen nem igazán használná, de*

lehet róla szó”. Azonban több vélemény szerint az ilyen jellegű túra sikere nemcsak a technológia meglététől függ, hanem annak a minőségétől és elérhetőségétől. Horváth Zoltán például a saját tapasztalataira hivatkozva úgy gondolja, hogy más területeken a turisták előszeretettel használják a QR-kódos információs rendszereket. Szerinte: „*Beregszász is megérett arra, hogy ilyen dolgokkal fejlesszjük a turistáknak a lehetőségeit*”.

Összességében a válaszok alapján megállapítható, hogy a QR-kódos információs rendszer elsősorban a fiatalabb generáció körében lenne sikeres, de a megfelelő kivitelezés mellett akár a idősebb korosztály is előszeretettel használná. A rendszer hatékonysága nagyértékben függ magától a kivitelezéstől.

IV. FEJEZET

QR-KÓDOS TÚRA BEREGSZÁSZBAN

A kutatási eredmények alapján megtudhattuk, hogy a QR-kódos városnézés főként a fiatalabb korosztályt célozná meg, de fokozottan az idősebb generáció is nyitott lehet az ilyen jellegű túrákra. A QR-kódos városnézés legnagyobb előnye, hogy lehetőséget ad a turistáknak a saját tempójukban felfedezni a várost. Legcélszerűbbnek az úgynevezett „klasszikus beregszászi kör” útvonalat választottam, mivel eme túra magába foglalja a város legfontosabb és legnevezetesebb helyszíneit, ezáltal átfogó képet adva a turistáknak Beregszászról. A továbbiakban ismertetem a túra útvonalát és a megállóit.

4.1 A túra útvonala

A túra útvonala, mint már említettem a „klasszikus beregszászi kör” mintáját követi. Az adott desztinációkhoz a túrán belül a vendégek gyalogosan fogják megtenni az utat, mivel nem beszélhetünk nagy távolságokról a megállók között. A továbbiakban ismertetem a túra megállóit:

- Egykori nagyzsinaagóga,
- II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
- Beregszászi Református Templom,
- Hősök tere,
- Beregszászi Római Katolikus Templom,
- Bethlen-Rákóczi Kastély,
- Petőfi Sándor szobra,
- Egykori Úri Kaszinó (Arany Páva),
- II. Rákóczi Ferenc lovasszobra,
- Egykori Vármegyeháza,
- Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház,
- Fedák Sári szobra.

Mint megfigyelhető a túra 12 látnivalót foglal magába, amelyek közül mindegyik Beregszász központjában terül el. Az első megállónak a nagyzsinaagógát tartottam a legcélszerűbbnek, mivel a közvetlen közelében ingyenes parkolási lehetőség áll rendelkezésre, ami kényelmes kiindulási pontot biztosít a turisták számára. A túra a továbbiakban gyalogosan

folytatódna a fentebb említett látnivalók sorrendjében, ezáltal egy kört alkotva Beregszász központi részén, ami ideális lehet a turisták számára, hogy megismerjék a város kulturális örökségeit és átfogó képet kapjanak a város történelmi háttéréről.

18. ábra: QR-kódokkal ellátott látnivalók Beregszászban
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

Az útvonal logikusan követi a város főbb nevezetességeit, ennek köszönhetően a résztvevők nemcsak építészeti műemlékekkel találkozhatnak, hanem betekintést nyerhetnek a település egykori társadalmi, gazdasági és vallási életébe is egyaránt. A QR-kódos rendszernek köszönhetően pedig mindenki a saját tempójában haladva, az érdeklődési körének megfelelően fedezhesse fel a különböző helyszíneket.

4.2 A helyszínek rövid bemutatása

A sétát, mint már említettem az **Egykori Nagyzsina gógánál** kezdjük, amely az 1960-as években, Homoki József tervei alapján építették át kultúrpalotává szocialista stílusban. Korábban ez az épület volt a város egyik legszebb műemléke. A második világháború ideje alatt a főrabbi szerepét Hirsch Salamon töltötte be, akiről köztudott volt, hogy magyar érzelmű ember, ezáltal megérdemelt tiszteletnek örvendett a városban, azonban sok más társával együtt 1944 májusában őt is deportálták Auschwitzba, ahol sajnos életét vesztette. A nagyzsina gógát

1945 után a szovjetek raktárként használták, az épületét teljesen tönkretették (https://karpatalja.blog.hu/2015/03/28/a_beregszaszi_nagyzsina_goga).

Továbbhaladva a Kossuth téren bal oldalról megfigyelhető egy hatalmas épület, amely jelenleg a **II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolának** ad otthont. Beregszász legimpozánsabb épületéről van szó, amely korábban az egykori Bereg Vármegyei Magyar Királyi Törvényszék helyszíne volt. Az intézményben működik a Polónyi Katalin Textilmúzeum. A lépcsőházban pedig látható Mádl Ferenc emléktáblája, illetve itt kapott helyet II. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona mellszobra is (Tarpai, 2021).

A Főiskola épületével szemben látható a **Beregszászi Református Templom** épülete. A korábbi fatemplom építését 1780-ban fejezték be, azonban a cseh megszállás alatt az épület leégett. A mai templom építését 1919-ben tudták befejezni. A templom kinézete illeszkedik a város központjának épületeihez. A bejáratnál található egy emléktábla, amely Szutor Jenő lelkes és Váradi Barna református kántor előtt tiszteleg, akik a sztálini terror áldozatai voltak (<https://web.archive.org/web/20070729161348/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=10>).

A templomtól körülbelül 100 méternyi távolságra található a **Hősök tere**, amely a XIX. századtól Beregszász központjának tekinthető. 1942-ig a város fő piactere volt. Korábban a tér közepén a Hősök és az Országzászló emlékműve állt. Alapzatába különböző történelmi helyekről hoztak köveket. Nemrégiben egy új emlékmű került elhelyezésre a téren, amely az orosz-ukrán háború elesettei előtt tiszteleg (Tarpai, 2021).

Ezután elhagyjuk a Kossuth teret és a púpos híd felé vesszük az irányt. A hídtól nem messze található jobboldali irányba a **Beregszászi Római Katolikus Templom**, amelyet a város legrégebbi építményeként tartanak számon. A XII. században a mai templom helyén valószínűleg egy másik templom állt, amelynek köszönhetően fennmaradt az a két gyámkő, amelyet beépítettek a mai templom homlokzatába. 1657-ben, amikor II. Rákóczi György fejedelem sikertelennek könyvelt lengyel hadjárata után az ellenséges csapatok a várossal együtt a templomot is felgyújtották, a lakosokat pedig lemészárolták. A templomot később Báthory Zsófia hozatta rendbe. A templom belső berendezése csupán 1907-ben készült el neogótikus stílusban (Tarpai, 2021).

Közvetlenül a templom mögött áll a **Bethlen-Rákóczi Kastély**, Beregszász egyik legszebb és legrégebbi épülete. A kastélyt Bethlen Gábor építtette 1629-ben. A Thököly-felkelés alatt a kastély leégett, amelyet később valószínűleg II. Rákóczi Ferenc állíttatott helyre, aki többször is megfordult itt. 1705. december 20-án adta ki azt a kiáltványt, amelyben személyes felkelésre szólította fel a haza és szabadság iránt elkötelezett embereket. Eme

eseménynek állít emléket a kastély homlokzatán található Rákóczi-emléktábla. Az épület falán emellett Bethlen Gábor és Mikes Kelemen 1991-ben avatott emléktáblái is láthatók. A rendszerváltás utáni időkben Beregszászi Szakipari Középiskolát működtettek itt, majd 2002-ben az épület egy részében alakították ki a Beregvidéki Múzeumot (<https://web.archive.org/web/20070819123452/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=4>).

A következő megálló **Petőfi Sándor szobra**, amely közvetlenül az Arany Páva étterem előtt helyezkedik el. A szobor Petőfi Beregszászi itt tartózkodásának kíván emléket állítani. Az emlékmű felavatására 1991. március 15-én került sor. Az ünnepséget Dalmay Árpád, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Beregszászi Járási Szervezetének elnöke nyitotta meg. A fehér terméskő talapzaton álló szobrot Körösenyi Tamás budapesti szobrászművész készítette. Abban a pózban ábrázolja a költőt, ahogyan anno 1847. július 13-án délután karját előre nyújtva megcsodálta a római katolikus templomot. Erről a költő külön megemlékezett Úti leveleiben (<https://kmmi.org.ua/emlekhelyek/emlekmu/petofi-sandor-szobra-beregszaszon>).

A szobor mögött terül el az **egykori Úri Kaszinó** épülete, amely 1912-ben épült, szecessziós stílusban. Megalkotója, Beszenszky Gyula. Az épület homlokzatán található Széchenyi István emléktáblája. A Kaszinó falai között számos neves magyar író is megfordult, köztük Móricz Zsigmond és Kosztolányi Dezső is. Jelenleg az Arany Páva étteremnek ad otthont az épület, amely napjainkban felújítás alatt áll (Tarpai, 2021).

Az étteremtől észak-nyugati irányba tekintve kirajzolódik **II. Rákóczi Ferenc Lovasszobra**, amely a Budapest park központján található. A szobor története 126 évre nyúlik vissza. A szabadságharc kezdetének 190. évfordulója idején fogalmazódott meg egy általános akarat, miszerint Bereg vármegye egy lovas szobrot állítson a Nagyságos Fejedelem emlékére. 1893-ban megkezdődött a pénzgyűjtés. Az Osztrák-Magyar Monarchia idején Magyarországon több város is emléket szeretett volna állítani a Fejedelemnek. A Rákóczi-szabadságharc kezdetének 200. évfordulója újabb löketet adott az adományok gyűjtésének, de végül a szobor felállítása nem valósult meg. Végül a Rákóczi-szabadságharc 300. évfordulója új lendületet adott a szoborállítási terveknek, azonban a tényleges kivitelezés csak a Magyarország kormánya által meghirdetett 2019-es Rákóczi-emlékév keretében, a Bethlen Gábor Alap támogatásával kezdődhetett meg. Az emlékmű ügye mellé ezúttal csatlakozott a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és Beregszász Polgármesteri Hivatala is. A bronzszobor ez év augusztusára készült el, amelynek megalkotója Györfi Lajos szobrászművész (<https://kmksz.com.ua/2019/12/17/a-beregszaszi-rakoczi-szobor-tortenete/>).

A következő megállónk a Budapest parkkal szemben található **egykori Vármegyeháza** épülete. Az első megyeházát 1731-ben építették, azonban rövidesen szűknek bizonyult ezért lebontották és helyére 1771-ben nagyobb épületet emeltek. Az új épület 1776-ban tűzvész martalékává vált. A jelenlegi megyeházát Ybl Miklós tervezte, építését 1890-ben sikerült befejezni. Az épület számos nevezetes esemény színtereként szolgált. Itt iktatták be a vármegye főispánjait, itt fogadták a város nevezetes vendégeit, valamint itt tartotta üléseit a megyei közgyűlés. 1921-ben itt jelentették be, hogy a trianoni békeszerződés értelmében Kárpátalját Csehszlovákiához csatolták. Az épület jelenleg az egészségügyi szakiskolának ad otthont (<https://web.archive.org/web/20070729161426/http://www.beregszasz.net/index.php?a=ismerkedes&b=9>).

Közvetlenül az egészségügyi szakiskola mellett terül el a **Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház** épülete. Az építmény korábban az egykori Oroszlán fogadónak adott otthont, amely a XVII. század végén készült barokk stílusban. Jelenleg az épület az Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színháznak ad otthont, melyet időközben a Kárpátaljai Megyei Tanács átkeresztelt Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színházra. A színház alapítója Vidnyánszky Attila (Tarpai, 2021).

Végül visszatérünk a Hősök teréhez, amely sarkán már korábban megpillanthattuk **Fedák Sári szobrát**. A szobrot Mihajlo Kolodko ungvári szobrász készítette, amelyet 2018-ban avattak fel a művésznő születésnapján. A szoborkompozíció egy négy méter magas mészkőoszlopból és rajta a fehér márványpadon ülő Fedák Sári életnagyságú bronzalakjából áll. Az avatóünnepségen részt vett a színésznő testvérének Venezuelában élő unokája, Fedák Mária Lujza is (<https://kmksz.com.ua/2018/10/26/szobrot-allitottak-fedak-sari-szinesznonek-szulovarosaban-beregszaszban/>).

A bemutatott QR-kódos városnéző séta által a turisták betekintést nyerhettek Beregszász történelmi és kulturális életébe. Ezáltal átfogó képet kaphatnak a városról és annak kiemelkedő szerepéről a történelemben. A helyszínek logikus sorrendje és a digitális információátadás hozzájárul, hogy a turisták önállóan, mégis tartalmas módon ismerhessék meg Beregszászt. A túra megállóirol részletesebb információk találhatóak a szakdolgozat első fejezetében.

 Egykori Nagyzsinagóga	 II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola	 Beregszászi Református Templom
 Hősök tere	 Beregszászi Római Katolikus Templom	 Bethlen-Rákóczi Kastély
 Petőfi Sándor szobra	 Egykori Úri Kaszinó	 II. Rákóczi Ferenc lovasszobra
 Egykori Vármegyeháza	 Egykori Oroszlán vendégfogadó	 Fedák Sári szobra

19. ábra: A túra QR-kódjai
(Forrás: Saját szerkesztés, 2025)

KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatásom során bebizonyosodott, hogy a QR-kódos városnéző rendszer bevezetése, Beregszászban korszerű és hatékony módja lehet a helyi kulturális örökségek bemutatására. A rendszernek köszönhetően a turisták átfogó képet kaphatnak a város különböző turisztikai desztinációiról. A digitális információátadás nemcsak a turisták tájékozódását könnyíti meg, hanem hozzájárul Beregszász vonzerejének a növekedéséhez.

Az interjúalanyoktól megtudhattam, hogy jelenleg még nincs efféle rendszer kialakítva a városban, viszont egyhangúan úgy vélik, hogy lenne igény az ilyen jellegű túrák megvalósítására. Véleményük szerint főként a fiatalabb korosztály lenne hajlandó használni a QR-kódos információs rendszert, mivel ők már a digitális világban nőttek fel, így az okos eszközök használata nem jelent számukra akadályt. Azonban az idősebb generáció is fokozottan nyitott lenne az ilyen jellegű túrákra. Hatalmas előnye a QR-kódos rendszernek, hogy teljesen ingyenes a használata, így bárki igénybe veheti. Főként az egyéni turisták számára kedvez ez igazán. Valószínűleg a helyi gazdaságra és turizmusra is egyaránt pozitív hatást gyakorolna egy ilyen rendszer bevezetése.

Idegenvezető jelenlétére egy csoport esetén mindig van igény. Ezen az elven voltak a megkérdezett szakemberek is, akik elmondták, hogy egy QR-kód nem helyettesítheti az idegenvezetőt, azonban remek kiegészítésként szolgálhat számára. Elmondásuk szerint noha a rendszer ingyenes, de azokat a plusz információkat, amikkel az idegenvezető rendelkezik, nem képes átadni.

A megkapott válaszok alapján összeállítottam egy városnéző túrát, amely segíthet a turistáknak, hogy átfogó képet kapjanak Beregszászról. Minden látnivalóhoz készítettem egy QR-kódos információs blokkot, amelynek használatbavételével a turisták megtudhatják a lényegesebb információkat az adott látnivalóról. Ezen látnivalók elhelyezkedését térképen ismerttettem.

Összességében tehát elmondható, hogy a QR-kódos rendszer bevezetése modernizálná a turizmust Beregszászban. Várhatóan a megfelelő marketingstratégia használatával több turista látogatná meg a térséget. Noha a különböző politikai konfliktusok és egyéb tényezők következtében Kárpátalja, ezáltal Beregszász turizmusa is hanyatlásnak indult, eme rendszer segíthet, ha minimálisan is, de fellendíteni a helyi turizmust és az érdeklődést a vidék iránt.

ÖSSZEGZÉS

Szakdolgozatom témája a QR-kód alapú városnézés Beregszászban: technológia és turizmus a helyi kulturális örökség népszerűsítésében. Ezáltal célom volt meghatározni, a digitális technológiák, különösen a QR-kód alapú információs rendszerek szerepét és lehetőségeit Beregszász turizmusának fejlesztése érdekében, valamint, hogy hogyan lehet a modern, digitális eszközöket hatékonyan integrálni a helyi turisztikai kínálatba oly módon, hogy az elősegítse a kulturális örökségek megőrzését és segítse a turisták tájékozódását.

Az első fejezetben általánosan jellemeztem Beregszászt. Bemutattam földrajzi elhelyezkedését, domborzatát, népességét, gazdaságát és kultúráját, valamint ismertettem vallási életét. Turizmus szempontjából bemutattam tíz olyan látnivalót, amelyek meghatározó szerepet töltenek be Beregszász turizmusát tekintve. Emellett ismertettem a város vallási életét is egyaránt.

A második fejezetemben a turizmus és a modern technológia kötődését vizsgáltam. Meghatároztam a digitalizáció fogalmát, majd megvizsgálta a turizmusra gyakorolt hatását. Ezt követően a mesterséges intelligencia jelenlétét kutattam a turizmusban. Bemutattam hogyan változott a turizmus a mesterséges intelligencia megjelenésével. Végül rátértem a QR- kódos információs rendszerekre és bemutattam az alkalmazási területeit.

A harmadik fejezetben kvalitatív kutatást végeztem, tehát interjút készítettem olyan turisztikai szakemberekkel és idegenvezetőkkel, akik több éves tapasztalattal rendelkeznek Beregszász turizmusát tekintve. Valamint ismerik a város előnyeit, hátrányait és lehetőségeit. Sikeresen felmértem a QR-kódos rendszer által adott lehetőségeket és annak integrálási módjait Beregszász turizmusába.

Kutatásom eredménye, hogy ezáltal készíthettem egy beregszászi városnéző túrát, amelynek célállomásainál kihelyezett QR-kódok biztosítják az információt a turisták számára. Legcélszerűbb régiónak Beregszász központi részét választottam, mivel a fontosabb látnivalók zöme itt helyezkednek el. Tizenkét nevezetességhez készítettem QR-kódos információs blokkot. Eme attrakciók biztosítják a turistáknak a kellő információkat a város kulturális és örökségeiről.

Úgy vélem a kutatásomat sikeresen elvégeztem, valamint a kitűzött céljaimat elértem. Tüzetesen átvizsgáltam Beregszász turizmus adta lehetőségeit és ennek fényében elkészíthettem a QR-kódos városnéző túrát, amely sikeresen modernizálja a város turizmusát. Eme kutatással remélhetőleg hozzájárultam Beregszász turizmusának a fejlődéséhez.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Szakirodalmi források:

1. Csordás Tamás, Irimiás Anna, Kiss Kornélia 2022: Digitalizáció vezérelt innovációk a turizmusban – fókuszban a fogyasztói magatartás. Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest
2. Danyi Pál, Iványi Tamás, Veres István 2020: A turizmus jelene és várható változása a mesterséges intelligencia integrálásával, különösen a Z generáció igényeire fókuszálva. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapest
3. Dobos Sándor 2011: Levéltári források. Beregszász természetes és első mesterséges utcanevéről. In: Kohut Attila (szerk.), Acta Beregsasiensis. PoliPrint kft, Ungvár
4. Dobos Sándor, Szamborovszkyné Nagy Ibolya 2015: Mercurius Veridicus Novus I. Grafika Kiadó, Beregszász-Ungvár
5. Fejes Judit Katalin, Katits Etelka, Szabó Zoltán 2024: Az okos technológiák és a mesterséges intelligencia alkalmazásának nemzetközi áttekintése a turizmus iparágában és a fürdővárosokban. Studia Mundi – Economica, Veszprém
6. Fenyvesi Éva 2023: Tanulmány a modern turizmusról, avagy a közösségi média utazásainkra gyakorolt hatása. Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest
7. Fodor Gyula 2005: A beregszászi járás népességföldrajzi adottságai. In: Czimre Klára (szerk.), Kisközségtől az eurorégióig. Didakt kft, Budapest
8. Izsák Tibor 2007: A beregszászi járás természeti földrajza. Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Beregszász
9. Mammadova Zhala – Egedy Tamás 2022: A digitalizáció szerepe és lehetséges hatásai a turizmus fejlődésében. In: Jeney László (szerk.), Földrajz közlemények. Magyar Földrajzi Társaság, Budapest
10. Porkoláb Imre, Négyesi Imre 2019: A mesterséges intelligencia alkalmazási lehetőségeinek kutatása a haderőben. Magyar Honvédség, Budapest
11. Ráthonyi Gergely Gábor 2016: Innovatív információtechnológiák alkalmazása a turizmus menedzsmentben. Debreceni Egyetem, Debrecen
12. Szamborovszkyné Nagy Ibolya, Molnár D. Erzsébet 2024: Beregszász város monográfiája. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász

13. Szambrorovszkyné Nagy Ibolya 2021: A beregszászi református gyülekezet templomának története a kezdetektől 1931-ig. In: Molnár D. Erzsébet (szerk.), Társadalomtudományi tanulmányok. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász
14. Szendrey Anita 2011: Adalékok a beregszászi római katolikus egyház történetéhez (1938-1944). In: Kohut Attila (szerk.), Acta Beregsasiensis. PoliPrint kft, Ungvár
15. Tarpai József 2021: Beregszász és környéke. In: Tarpai József (szerk.), Kárpátalja magyar szemmel. Shark kft, Beregszász – Ungvár
16. Varga Andrea 2014: Beregszász léghőmérsékletének változása 1947-2013 között. In: Szikura József (szerk.), A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos évkönyve. V. Pagyak Kiadója, Ungvár
17. Zubánics László 2011: Tájba írt történelem. Intermix Kiadó, Ungvár-Budapest

Internetes források:

1. <https://web.archive.org/web/20111026071029/http://www.beregszasz.net/index.php?a=bemutatas&b=1> (Letöltés ideje: 2025.03.19)
2. <https://fotolexikon.blogspot.com/2016/10/beregszaszi-zsido-elet.html> (Letöltés ideje: 2025.03.19)
3. <https://karpatalja.ma/sorozatok/karpatalja-anno/karpatalja-anno-a-beregszaszi-gorogkatolikus-templom/> (Letöltés ideje: 2025.03.19)
4. <https://kmmi.org.ua/cikkek/hirek/a-beregszaszi-reformatus-templom> (Letöltés ideje: 2025.03.19)
5. <https://kmksz.com.ua/2019/12/17/a-beregszaszi-rakoczi-szobor-tortenete/> (Letöltés ideje: 2025.03.28)
6. https://karpatalja.blog.hu/2015/03/28/a_beregszaszi_nagyzsina_goga (Letöltés ideje: 2025.03.28)
7. <https://kmmi.org.ua/emlekhelyek/emlekmu/petofi-sandor-szobra-beregszaszon> (Letöltés ideje: 2025.05.08)
8. <https://kmksz.com.ua/2018/10/26/szobrot-allitottak-fedak-sari-szinesznonek-szulovarosaban-beregszaszban/> (Letöltés ideje: 2025.05.08)

Szóbeli adatközlők:

1. **Birtók Vanessza** – idegenvezető, a Rákóczi Tour-vezetője (2025.03.26)
2. **Horváth Zoltán** – idegenvezető, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Ifjúsági Szervezetének alelnöke, (2025.03.28)
3. **Vezsdel László** - a Kárpátaljai Hazajáró egyesület túravezetője (2025.04.02)
4. **Izsák Tibor** - PhD docens, a II.Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Földrajz és Turizmus Tanszékének a helyettes tanszékvezetője, idegenvezető (2025.04.03)
5. **Kozub Gergely** – idegenvezető, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézete Öregdiák Szövetségének az elnöke (2025.04.03)
6. **Fodor Gyula** – PhD docens, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, tudományos és nemzetközi kapcsolatokért felelős rektorhelyettese, idegenvezető (2025.04.23)
7. **Mester András** - a Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács elnöke (2025.05.08)

MELLÉKLETEK

Interjúkérdések:

1. Mi a véleménye, valamint milyen tapasztalatai vannak a helyi turizmusról?
2. Milyen változásokat észlelt Beregszász turizmusában az elmúlt években?
3. Véleménye szerint, milyen mértékben befolyásolja az országban lévő konfliktus Beregszász turizmusát?
4. Ön szerint mennyire használják a turisták a digitális eszközöket az információszerzéshez Beregszászban? (pl. QR-kódok, mobilalkalmazások, online térképek).
5. Véleménye szerint milyen előnyökkel járhat a QR-kódos információs rendszer a turisták számára?
6. Szükséges-e, hogy a QR-kódokhoz többnyelvű tartalmak is elérhetők legyenek? Ha igen, mely nyelveken?
7. Hogyan lehetne a QR-kódokat a helyi kulturális értékek népszerűsítésére a leghatékonyabban használni?
8. Ön szerint a QR-kódos rendszer inkább kiegészítené vagy helyettesítené az idegenvezetők munkáját?
9. Ön szerint hogyan lehetne ötvözni a QR-kódos városnézést a hagyományos idegenvezetői túrákkal?
10. Milyen hatással lenne egy QR-kód alapú városnézés a helyi gazdaságra és turizmusra?
11. Hogyan lehetne ezt a rendszert vonzóbbá tenni a turisták számára?
12. Melyek azok a legfontosabb beregszászi látnivalók, amelyeket mindenképpen érdemes lenne bevonni a QR-kódos városnézésbe?
13. Ön szerint szükséges-e interaktív elemekkel vonzóbbá tenni a QR-kódos városnézést a turisták számára? Ha igen, akkor milyen elemekkel?
14. Ön szerint lenne igény tematikus QR-kódos túrákra is, például történelmi, gasztronómiai vagy irodalmi sétákra?
15. Milyen módszerekkel lehetne népszerűsíteni a QR-kódos túrákat?
16. Jelenleg hogyan tájékozódnak a turisták Beregszászban a látnivalókról és kulturális értékekről?
17. Ön szerint a turisták mennyire lennének hajlandók használni egy QR-kódos információs rendszert?

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Beregszászi római katolikus templom.....	18
2. ábra: Bethlen-Rákóczi kastély	19
3. ábra: Egykori Úri Kaszinó.....	21
4. ábra: II. Rákóczi Ferenc lovasszobra.....	22
5. ábra: Beregszász református templom.....	23
6. ábra: Egykori Oroszlán vendégfogadó	24
7. ábra: Hősök tere.....	25
8. ábra: Egykori Vármegyeháza	26
9. ábra: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola	27
10. ábra: Egykori nagyzsinaagóga	28
11. ábra: Beregszász turizmusát befolyásoló események.....	46
12. ábra: Digitális eszközök használata Beregszászban, szakértői vélemények alapján.....	47
13. ábra: QR-kódok előnye, szakértői vélemények alapján	48
14. ábra: QR-kódok beintegrálása a hagyományos idegenvezetésbe	51
15. ábra: A QR-kódos városnézés vonzóbbá tételének javasolt módjai.....	52
16. ábra: Potenciális látnivalók.....	54
17. ábra: A turisták tájékozódási módjai Beregszászban	56
18. ábra: QR-kódokkal ellátott látnivalók Beregszászban	59
19. ábra: A túra QR-kódjai	63

РЕЗЮМЕ

Тема моєї кваліфікаційної роботи - «Екскурсія в м. Берегове з використанням QR-кодів: технології та туризм у популяризації місцевої культурної спадщини». Метою роботи було визначити роль і потенціал цифрових технологій, зокрема інформаційних систем на основі QR-кодів, для розвитку туризму в Берегові, а також те, як сучасні цифрові інструменти можуть бути ефективно інтегровані в місцеву туристичну пропозицію таким чином, щоб сприяти збереженню культурної спадщини та допомагати туристам орієнтуватися.

У першому розділі я представив м. Берегове. Я описав його географічне розташування, топографію, населення, економіку та культуру, а також релігійне життя. З туристичної точки зору, я представив десять пам'яток, які відіграють ключову роль у туризмі Берегова. Я також описав релігійне життя міста.

У другому розділі я розглянув зв'язок між туризмом і сучасними технологіями. Я визначив поняття діджиталізації, а потім проаналізував її вплив на туризм. Потім я дослідив присутність штучного інтелекту в туризмі. Я показав, як змінився туризм з появою штучного інтелекту. Нарешті, я презентував інформаційні системи QR-кодів і описав їх застосування.

У третьому розділі я проводив якісне дослідження, тобто інтерв'ю з фахівцями з туризму та екскурсоводами, які мають кількарічний досвід роботи у сфері туризму в Берегові. Вони також знають переваги, недоліки та можливості міста. Я успішно оцінив потенціал системи QR-кодів та шляхи її інтеграції в туризм Берегова.

В результаті мого дослідження мені вдалося створити оглядову екскурсію містом, з QR-кодами, розміщеними на об'єктах для надання інформації туристам. Я обрав центральну частину Берегова, оскільки тут знаходиться більшість основних визначних пам'яток. Я створив інформаційні блоки з QR-кодами для дванадцяти пам'яток. Вони надають туристам необхідну інформацію про культуру та спадщину міста.

Я вважаю, що успішно завершив своє дослідження і досяг цілей, які поставив перед собою. Я ретельно дослідив туристичний потенціал Берегова та зміг створити оглядову екскурсію з QR-кодом, яка успішно модернізує туризм у місті. Завдяки цьому дослідженню, я сподіваюся зробити свій внесок у розвиток туризму в Берегові.

NYILATKOZAT

Alulírott, Baksa Nándor, turizmus szakos hallgató kijelentem és nyilatkozom, hogy szakdolgozatomat a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán, a Földrajz és Turizmus Tanszéken készítettem, diploma megszerzése végett.

Kijelentem, hogy a dolgozatot más szakon korábban nem védtem meg, saját munkám eredménye és csak a hivatkozott forrásokat (szakirodalom, eszközök, stb.) használtam fel.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat a Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola könyvtárában a kölcsönözhető könyvek között helyezkedik el.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Szeretném ezúton kifejezni köszönetemet és hálámat a témavezetőmnek, dr. Berghauer Sándornak. Hálás vagyok és értékelem, hogy segítségére mindig számíthattam a problémáimtól függetlenül. Köszönöm a rengeteg útmutatást, amelyet ittlétem alatt kaptam tőle. Eme tanácsokat örökre az elmémbe véstem, mert úgy érzem ezek mentén haladhatok tovább a helyes úton.

Köszönöm, hogy a tanulmányaim során végig mellettem állt és biztosított a támogatásáról. Hozzájárulása és jelenléte nagymértékben elősegítette a szakmai fejlődésemet. Köszönet mindenért.

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

ЕКСКУРСІЯ В М. БЕРЕГОВЕ З ВИКОРИСТАННЯМ QR-КОДІВ: ТЕХНОЛОГІЇ ТА ТУРИЗМ У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ МІСЦЕВОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Автор

Науковий керівник / Експерт

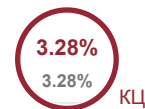
БОКШО НАНДОР ДЮЛОВИЧСтефан Молнар Д.

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

17291

Кількість слів

148233

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навісний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	0
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	:	0
Білі знаки	Б	0
Парафрази (SmartMarks)	a	174

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

		Колір тексту
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://vmek.oszk.hu/15800/15883/15883.txt	64 0.37 %
2	https://karpataljaiadatbank.com/wp-content/uploads/2022/04/Zubancs-Tajpa-irt-tortenelem.pdf	52 0.30 %
3	https://vmek.oszk.hu/15800/15883/15883.txt	49 0.28 %
4	https://vmek.oszk.hu/15800/15883/15883.txt	42 0.24 %